

ARCHEOLOGIENOTA EVERBERG - TERVUURSESTEENWEG

J. CLAESEN, B. VAN GENECHTEN,
E. AUDENAERT, K. BOUCKAERT
E. KEERSMAEKERS & A. DOUCET

FEBRUARI — NOVEMBER 2018

Titel

Archeologienota zonder ingreep in de bodem. Everberg - Tervuursesteenweg

Auteur(s)

Jan Claesen, Ben Van Genechten, Evelien Audenaert,
Kevin Bouckaert, Emma Keersmaekers en Alexander Doucet

Opdrachtgever

Nv Kwadraat
Culostraat 44
B-3360 Bierbeek

Projectnummer

2018B22

Plaats en datum

Kortenaken, november 2018

Reeks en nummer

ARCHEBO rapport 2018B22
ISSN 2034-5615

© 2018 ARCHEBO bvba

ARCHEBO aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd of aangepast worden, opgeslagen worden in een geautomatiseerd gegevensbestand, en/of openbaar gemaakt worden in enige vorm of wijze ook, elektronisch, mechanisch, door fotokopie of enige andere wijze, zonder voorafgaandelijke toestemming van de opdrachtgever.

INHOUD

1	Inleiding	4
1.1	<i>Algemeen</i>	<i>4</i>
1.2	<i>Beschrijving onderzoeksopdracht</i>	<i>4</i>
1.3	<i>Doelstellingen</i>	<i>7</i>
1.4	<i>Randvoorwaarden.....</i>	<i>7</i>
1.5	<i>Onderzoeksvragen</i>	<i>7</i>
2	Huidige & toekomstige situatie	8
2.1	<i>Huidige situatie</i>	<i>8</i>
2.2	<i>Toekomstige situatie</i>	<i>10</i>
3	Bureauonderzoek	12
3.1	<i>Landschappelijke & bodemkundige situering</i>	<i>12</i>
3.2	<i>Archeologische en erfgoedkundige data.....</i>	<i>19</i>
3.3	<i>Historiek en cartografische bronnen.....</i>	<i>21</i>
3.4	<i>Archeologische verwachting</i>	<i>29</i>
4	Resultaten bureauonderzoek	30
4.1	<i>Algemeen</i>	<i>30</i>
4.2	<i>Beantwoording onderzoeksvragen</i>	<i>30</i>
4.3	<i>Samenvatting / assessment bureauonderzoek</i>	<i>31</i>
4.4	<i>Programma van maatregelen.....</i>	<i>32</i>
5	Bibliografie	33
6	Figurenlijst.....	34
7	Plannenlijst.....	35

1 INLEIDING

1.1 ALGEMEEN

Bij het aanvragen van een omgevingsvergunning kan het zijn dat het toevoegen van een archeologienota aan de aanvraag verplicht wordt gesteld. De archeologienota wordt geschreven door een erkend archeoloog en bevat de resultaten van een archeologisch vooronderzoek en een advies voor vrijgave of eventueel vervolgonderzoek.

Het toevoegen van een archeologienota aan een omgevingsvergunning is afhankelijk van een aantal criteria:

- De totale oppervlakte van de percelen
- De oppervlakte van de geplande bodemingrepen
- De ruimtelijke bestemming van het terrein
- De ligging van het terrein binnen of buiten een archeologische zone of de site volgens de inventaris

Figuur 1: Criteria bij omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden

1.2 BESCHRIJVING ONDERZOEKSOPDRACHT

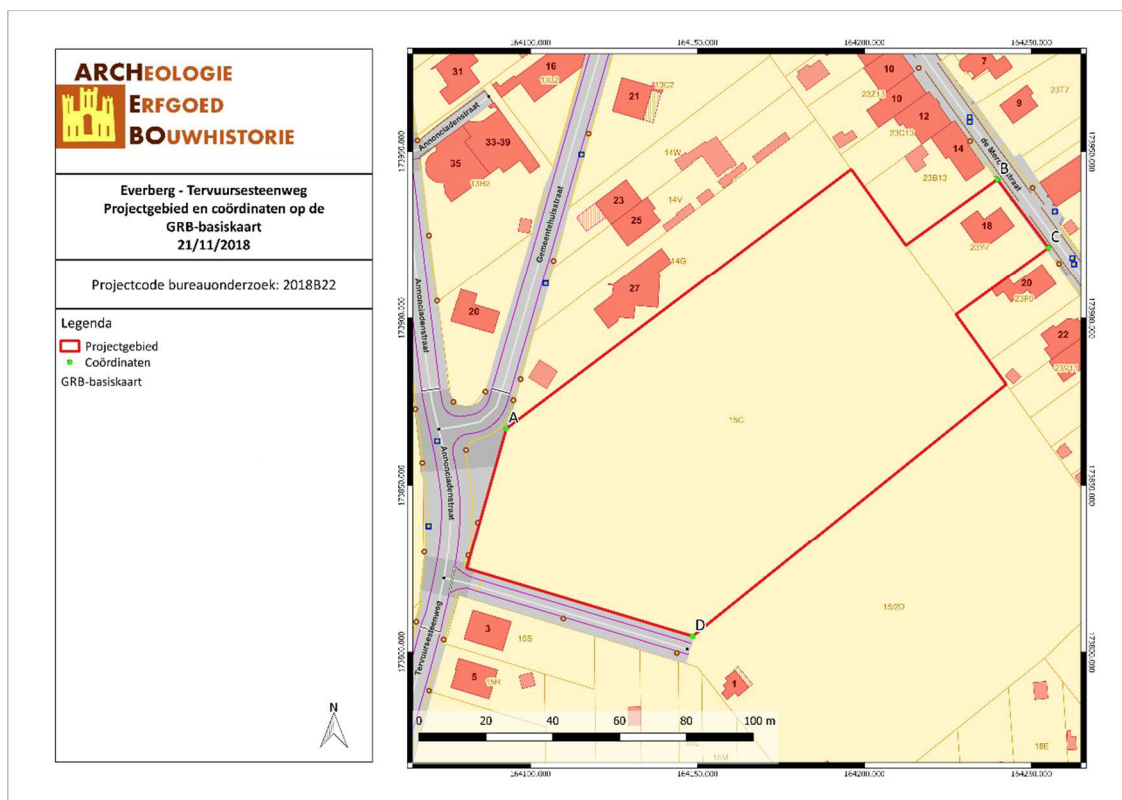
Naar aanleiding van een omgevingsvergunning heeft ARCHEBO bvba in opdracht van Nv Kwadraat een archeologienota opgemaakt voor het terrein gelegen tussen de Tervuursesteenweg en de de Merodestraat 18, in Everberg, een deelgemeente van Kortenberg, gelegen in de Belgische provincie Vlaams-Brabant. Het terrein bestaat uit twee percelen, die verkaveld zullen worden in negentien nieuwe kavels, elk voorzien van een bouwzone. Centraal op het terrein loopt een wegnis waarlangs de achterliggende kavels bereikt kunnen worden. Op het projectgebied worden een fietsenstalling en parkeerplaatsen voor personenwagens voorzien. De totale oppervlakte van het projectgebied is ca. 12 563,4 m².

Aangezien de aanvraag voor een omgevingsvergunning na 1 juni 2016 werd ingediend, is een archeologienota evenwel vereist, zoals vastgelegd in het Onroerenderfgoeddecreet (art. 5.4.1, 5.4.2, 5.4.8 en 5.4.9). Het bureauonderzoek werd uitgevoerd in februari – november 2018 onder leiding van

erkend archeoloog Jan Claesen. Contactpersoon bij de opdrachtgever, Nv Kwadraat, was dhr. Renaat Wijckmans. In de onderhavige archeologienota worden de locatie van het terrein en de reeds uitgevoerde werken geanalyseerd. Deze informatie wordt samen met de resultaten van een archeologisch bureauonderzoek bestudeerd.

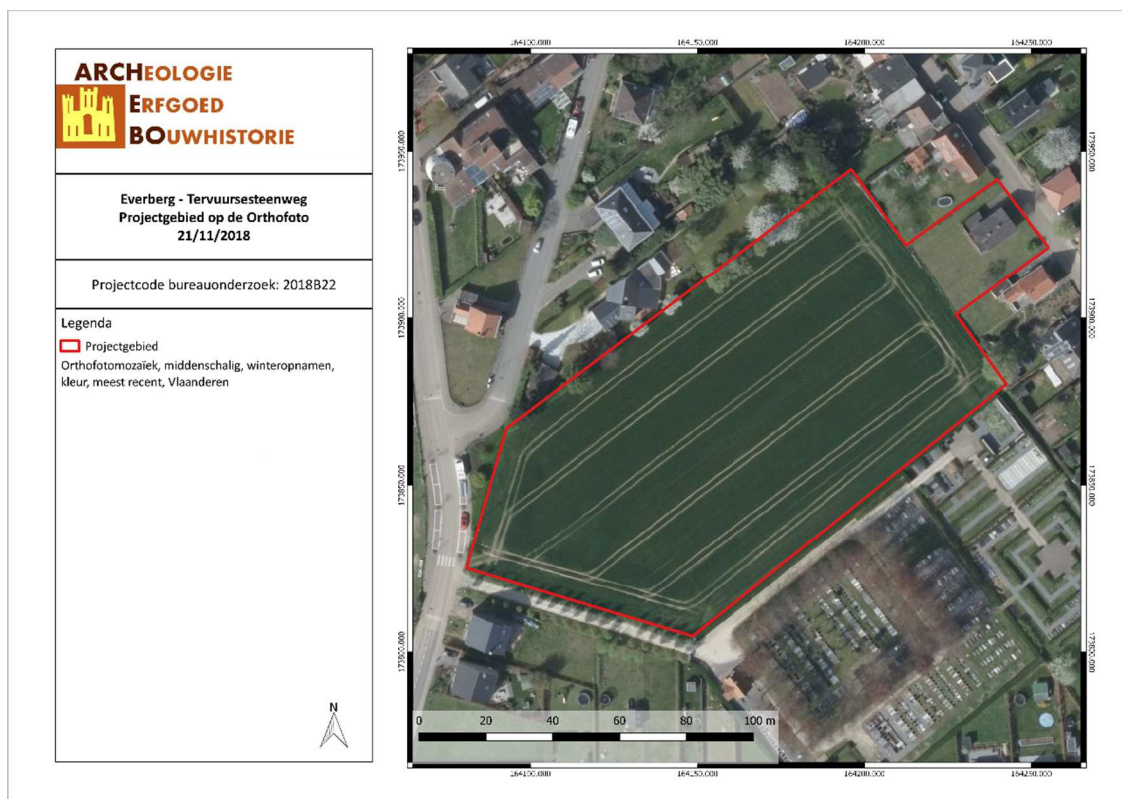
Administratieve fiche	
Naam site:	Everberg - Tervuursesteenweg
Onderzoek:	Archeologienota zonder ingreep in de bodem
Ligging:	Vlaams-Brabant, Kortenberg, deelgemeente Everberg, de Merodestraat 18 en Tervuursesteenweg (zonder huisnummer)
Kadaster:	Kortenberg, afdeling 4 (Everberg), sectie B, perceelnummers 15C en 23Y7
Coördinaten:	A X 164092.812
	Y 173866.966
	B X 164239.780
	Y 173941.580
	C X 164255.084
	Y 173921.178
	D X 164148.576
	Y 173804.726
Opdrachtgever:	Nv Kwadraat Culostraat 44 B-3360 Bierbeek
Uitvoerder:	ARCHEBO bvba
Projectcode bureauonderzoek:	2018B22
Projectleiding:	Jan Claesen
Erkenningsnummer projectleiding:	OE/ERK/Archeoloog/2015/00014
Bewaarplaats archief:	Nv Kwadraat
Grootte projectgebied:	Ca. 12 563,4 m ²
Uitvoeringsperiode:	Februari – november 2018
Reden van de ingreep	Verkaveling huidige percelen in 19 nieuwe kavels met bouwzones, parkeerplaatsen voor personenwagens en fietsenstalling
Wetenschappelijke vraagstelling:	Het doel van deze archeologienota is een archeologische evaluatie van het terrein, de geplande werken en impact op het bodemarchief.
Termen Thesauri:	Bureauonderzoek, verstoring, verkaveling, woongebied, parkeerplaatsen, fietsenstalling

De onderstaande GRB-kadasterkaart en de Orthofoto tonen het projectgebied op de meest recente stadskarten en luchtfoto's.

EVTE/18/11/21/1 - Digitale aanmaak

Figuur 2: Situering van het projectgebied en de coördinaten op de GRB-kadasterkaart (Geopunt, 2018)

EVTE/18/11/21/2 - Digitale aanmaak

Figuur 3: Situering van het projectgebied op Orthofoto (Geopunt, 2018)

1.3 DOELSTELLINGEN

In het kader van het Onroerenderfgoeddecreet (decreet van de Vlaamse Regering 12 juli 2013) en het Onroerenderfgoedbesluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014, is de eigenaar en gebruiker van gronden waarop zich archeologische waarden bevinden verplicht deze waarden te behoeden en beschermen voor beschadiging en vernieling. In het licht van de bestaande wetgeving heeft de opdrachtgever beslist eventuele belangrijke archeologische waarden te onderzoeken voorafgaande aan de werken. Dit kan door behoud *in situ*, als de waarden ingepast kunnen worden in de plannen, of *ex situ*, wanneer de waarden onomkeerbaar vernietigd worden. Onderdeel van de archeologienota is dat er mogelijkheden gezocht worden om *in situ* behoud te bewerkstelligen en, indien dit niet kan, er aanbevelingen worden geformuleerd voor vervolgonderzoek.

Om vast te stellen of bij werkzaamheden archeologische waarden zullen vernietigd worden, is een archeologisch onderzoek nodig. Er wordt een bureauonderzoek uitgevoerd. Op basis van bekende gegevens van bodemkaarten, uit cartografische en andere historische bronnen en eventueel voorgaand onderzoek in de directe omgeving van het projectgebied wordt een inschatting gemaakt van het archeologisch potentieel van het projectgebied. Indien uit deze desktopanalyse blijkt dat er een kans is op het aantreffen van archeologische waarden binnen het projectgebied, zal de bodem onderzocht worden op gaafheid van het bodemprofiel en de aanwezigheid van archeologische indicatoren.

Deze archeologienota dient bekrachtigd te worden door het Agentschap Onroerend Erfgoed en nadien bij de aanvraag voor de bouwvergunning gevoegd te worden.

1.4 RANDVOORWAARDEN

Het betreft een uitgesteld onderzoek aangezien een groot deel van de grond op dit moment nog wordt verpacht en de aanvrager voor de omgevingsvergunning bijgevolg nog geen eigenaar is van de grond. Daarnaast moet de bestaande bebouwing in eerste instantie gesloopt worden vooraleer archeologisch onderzoek mogelijk is. De nutsleidingen zijn eveneens nog aanwezig en bevinden zich op een ongekende locatie en houdt hierdoor een veiligheidsrisico in. De sloop (werken aan de fundamenteën, onder het maaiveld) van de bebouwing mag enkel uitgevoerd worden onder begeleiding van een erkend archeoloog.

1.5 ONDERZOEKSVRAGEN

Tijdens het bureauonderzoek dienen op zijn minst onderstaande vragen beantwoord te worden:

1. *Wat zijn de gekende archeologische en historische gegevens?*
2. *Welke info is er nog te vinden over voormalige constructies op het terrein?*
3. *Welke archeologische structuren kunnen ter hoogte van het projectgebied verwacht worden op basis van een analyse van historisch kaart- en bronnenmateriaal?*
4. *In welke mate en in welke zones kan er een recente verstoring verwacht worden van archeologisch erfgoed?*

2 HUIDIGE & TOEKOMSTIGE SITUATIE

2.1 HUIDIGE SITUATIE

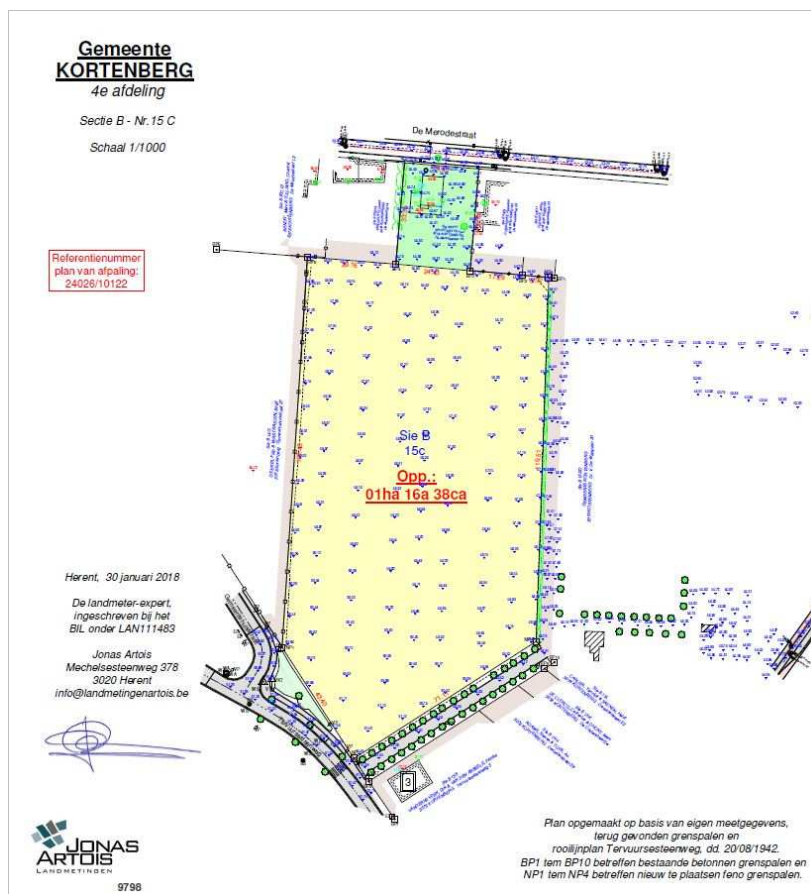
Het projectgebied ligt tussen de Tervuursesteenweg en de de Merodestraat, ter hoogte van huisnummer 18, in Everberg, een deelgemeente van Kortenberg, gelegen binnen de Belgische provincie Vlaams-Brabant. Het terrein bestaat grotendeels in akkerland. Op het meest noordoostelijke deel staat een ééngezinswoning.

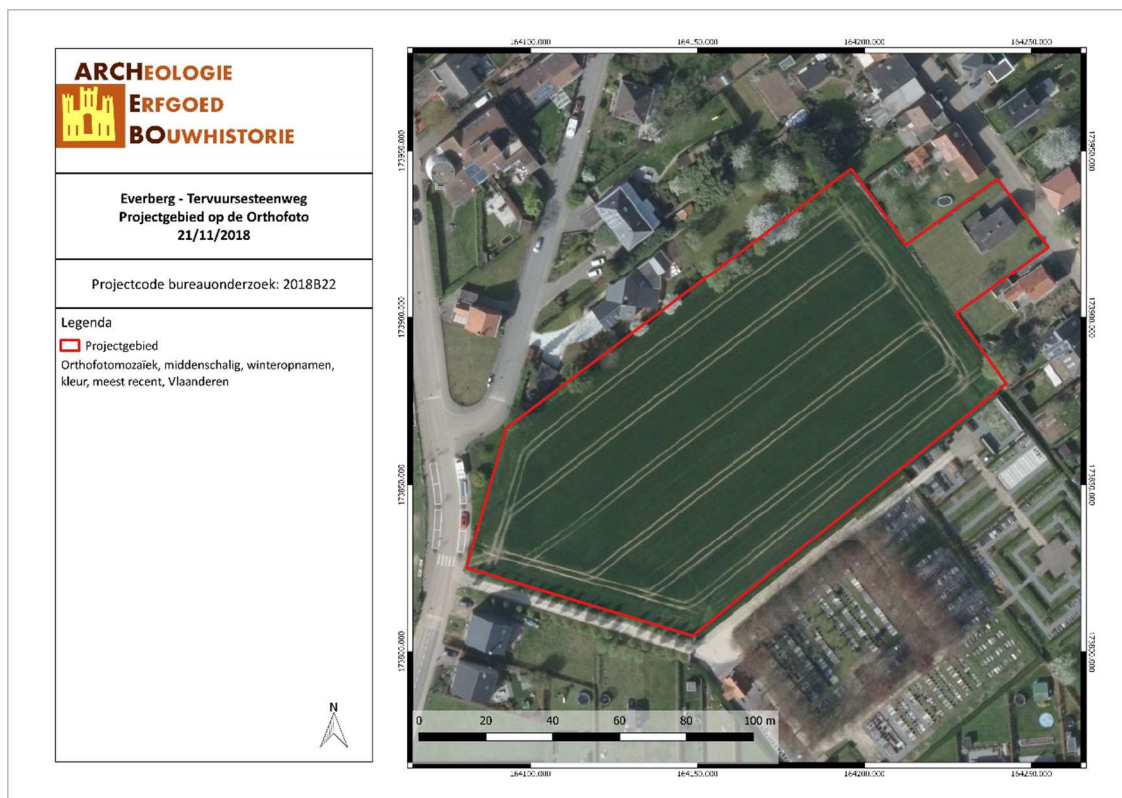
Figuur 4: Vooraanzicht van het projectgebied vanop de Tervuursesteenweg (Google Streetview, september 2009)

Figuur 5: Vooraanzicht op woning aan de de Merodestraat 18 (Google Streetview, oktober 2010)

Figuur 6: Opmeting bestaande toestand (Landmetingen Jonas Artois bvba, 2018)

EVTE/18/11/21/3 - Digitale aanmaak

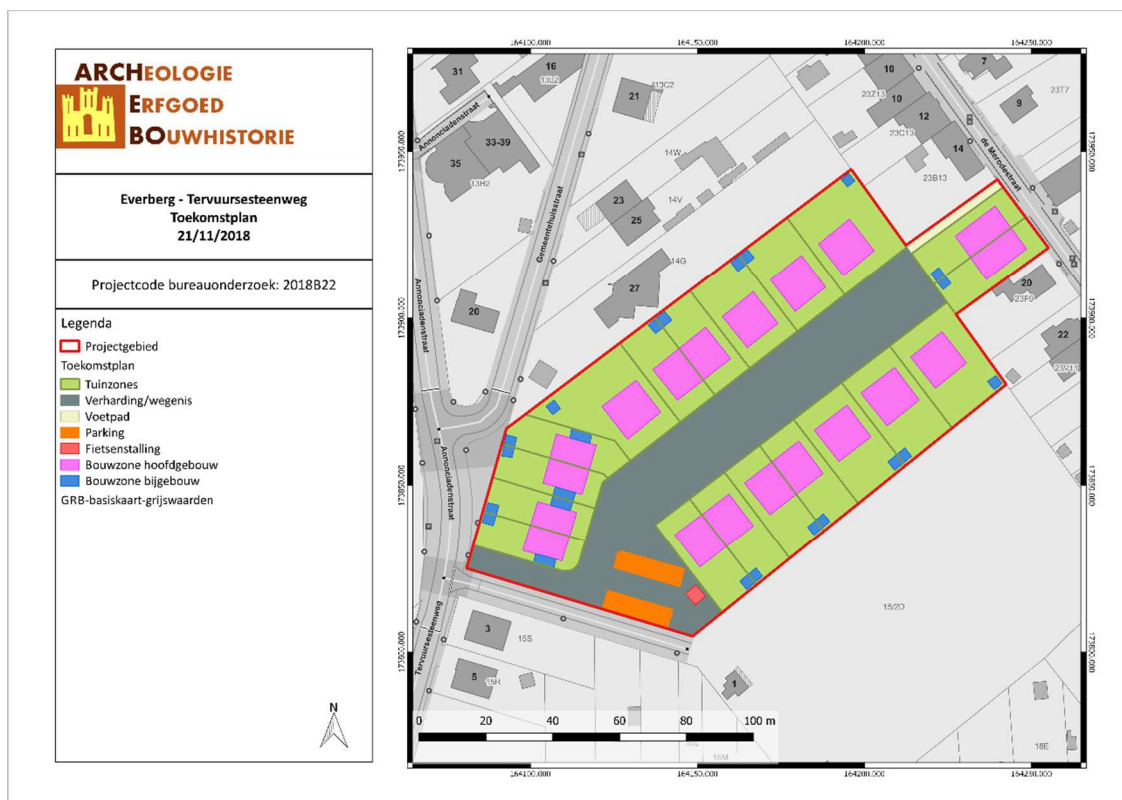
Figuur 7: Situering van het projectgebied op Orthofoto (Geopunt, 2018)

2.2 TOEKOMSTIGE SITUATIE

Het terrein bestaat uit twee percelen, die verkaveld zullen worden in negentien nieuwe kavels, elk voorzien van een bouwzone. Elk lot wordt voorzien van een bouwzone voor een bijgebouw (tuinhuis) en de loten in het westen worden eveneens voorzien van een bouwzone voor een tweede bijgebouw (carport/garage). Centraal op het terrein loopt een wegnis waarlangs de achterliggende kavels bereikt kunnen worden. In het zuiden van het projectgebied worden een fietsenstalling en zestien parkeerplaatsen voor personenwagens voorzien. De totale oppervlakte van het projectgebied is ca. 12 563,4 m².

Figuur 8: Ontwerpplannen voor de verkavelingsaanvraag (Landmetingen Jonas Artois bvba, 2018)

EVTE/18/11/21/4 - Digitale aanmaak

Figuur 9: Situering van het projectgebied op Toekomstplan (ARCHEBO bvba, 2018)

3 BUREAUONDERZOEK

Het doel van de bureaustudie is de aanwezigheid, aard en bewaringsomstandigheden van de archeologische monumenten te kunnen inschatten, de landschappelijke opbouw van het gebied te kennen, om de impact van de werken op het aanwezige archeologische erfgoed in te schatten en daaruit concrete aanbevelingen te formuleren voor de verdere prospectiestrategie.

In dit hoofdstuk wordt gebruik gemaakt van alle beschikbare kaarten van het plangebied, te weten de bodemkaart, geologische kaarten, bodemerosiekaart, bodemgebruikskaart en relevante historische kaarten. De Centrale Archeologische Inventaris (CAI) werd gebruikt als uitgangspunt voor de bestudering van archeologische waarden in de omgeving van het plangebied.

De gebruikte kaarten werden in georeferenciede vorm (Belge Lambert 1972) gebruikt in het programma QGIS. In dit programma werden de genoemde kaarten als lagen toegevoegd teneinde er de huidige en toekomstige situatie op te kunnen weergeven. Het plangebied werd bovendien op alle kaarten geplott om de oriëntatie op de kaarten te vergemakkelijken.

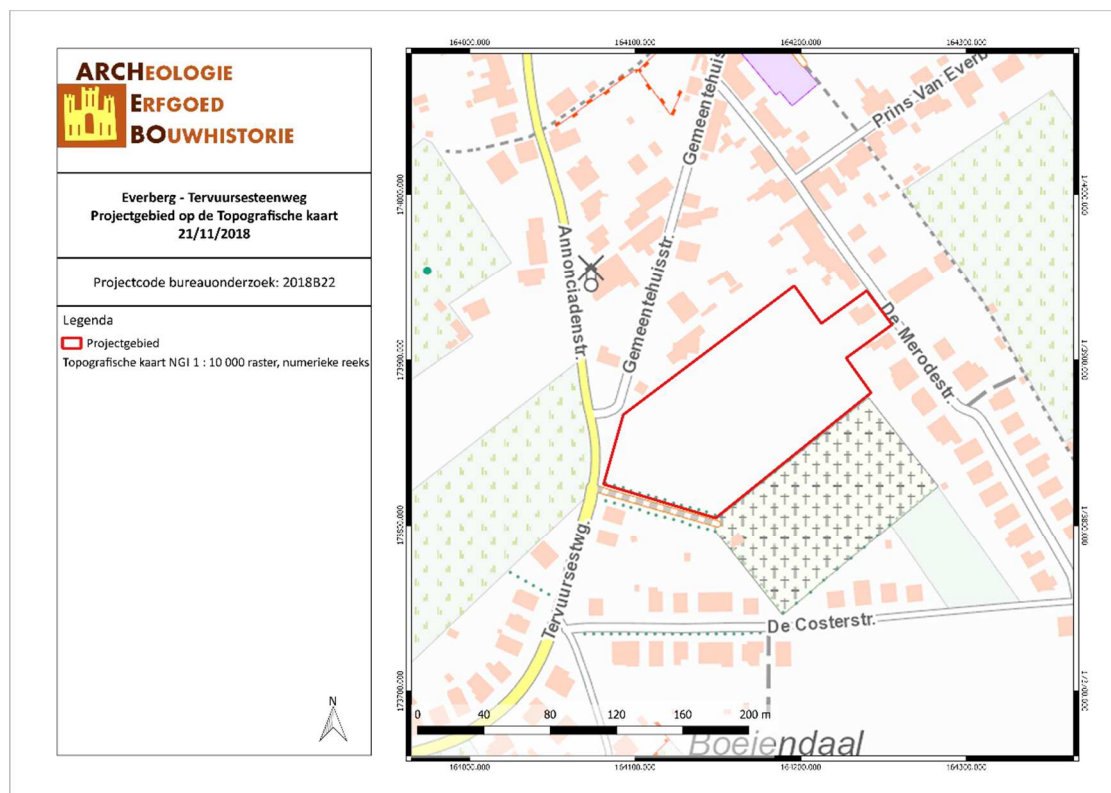
3.1 LANDSCHAPPELIJKE & BODEMKUNDIGE SITUERING

3.1.1 Topografische situering

Het projectgebied ligt tussen de Tervuursesteenweg en de de Merodestraat, ter hoogte van huisnummer 18, in Everberg, een deelgemeente van Kortenberg (Vlaams-Brabant). De gemeente Kortenberg bestaat uit de deelgemeenten Kortenberg, Erps-Kwerps, Everberg en Meerbeek en wordt omringd door de gemeenten Steenokkerzeel, Kampenhout, Herent, Bertem, Tervuren en Zaventem. Binnen het Everbergs grondgebied ligt het gehucht Vrebos. Ca. 200m ten oosten van het projectgebied stroomt de waterloop De Zoo, ca. 500m ten noordwesten stroomt de Siptbeek. Het terrein ligt op een noordoost-gerichte helling, op een gradiëntzone van een natte vallei (De Zoo-vallei) naar een droog plateau en ligt volgens het Digitaal Hoogtemodel tussen ongeveer 54 en 62 meter boven de zeespiegel. Kadastraal ligt het perceel in Kortenberg, afdeling 4, sectie B, perceelnummers 15c e, 23Y7.

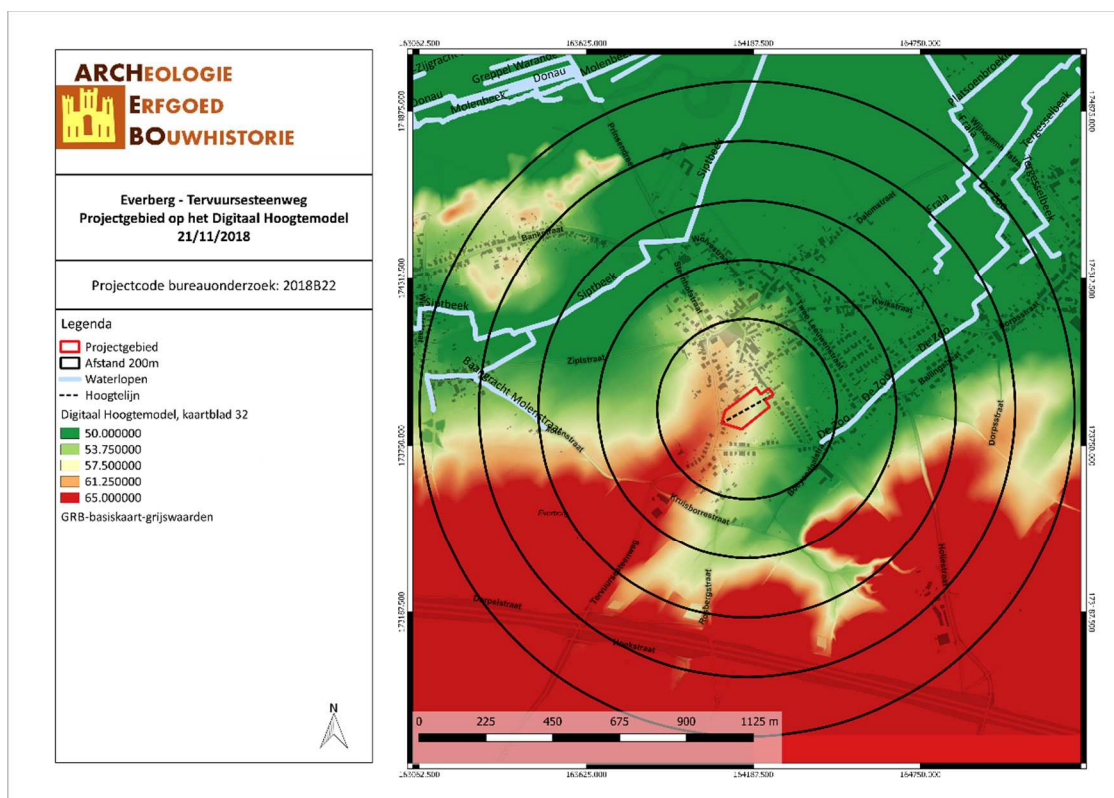
Gezien de topografische ligging op een noordoost-gerichte helling en dicht bij een natuurlijke waterloop is er een verwachting op Steentijd. Bijkomstig ligt het projectgebied in een gradiëntzone van een natte vallei naar een droog plateau. Hydrografisch sluit het gebied aan bij het brongebied van de waterloop De Zoo. Dergelijke plaatsen zijn ideaal voor tijdelijke steentijdkampementen.

Topografisch gezien zijn dergelijke plaatsen ook gunstig voor het aantreffen van sporensites.

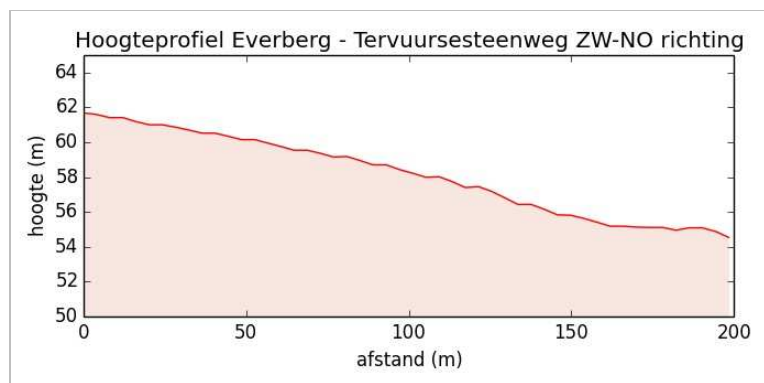
EVTE/18/11/21/5 - Digitale aanmaak

Figuur 10: Topografische kaart met situering van het projectgebied (Geopunt, 2018)

EVTE/18/11/21/6 - Digitale aanmaak

Figuur 11: Situering van het projectgebied op het Digitaal Hoogtemodel (Geopunt, 2018)

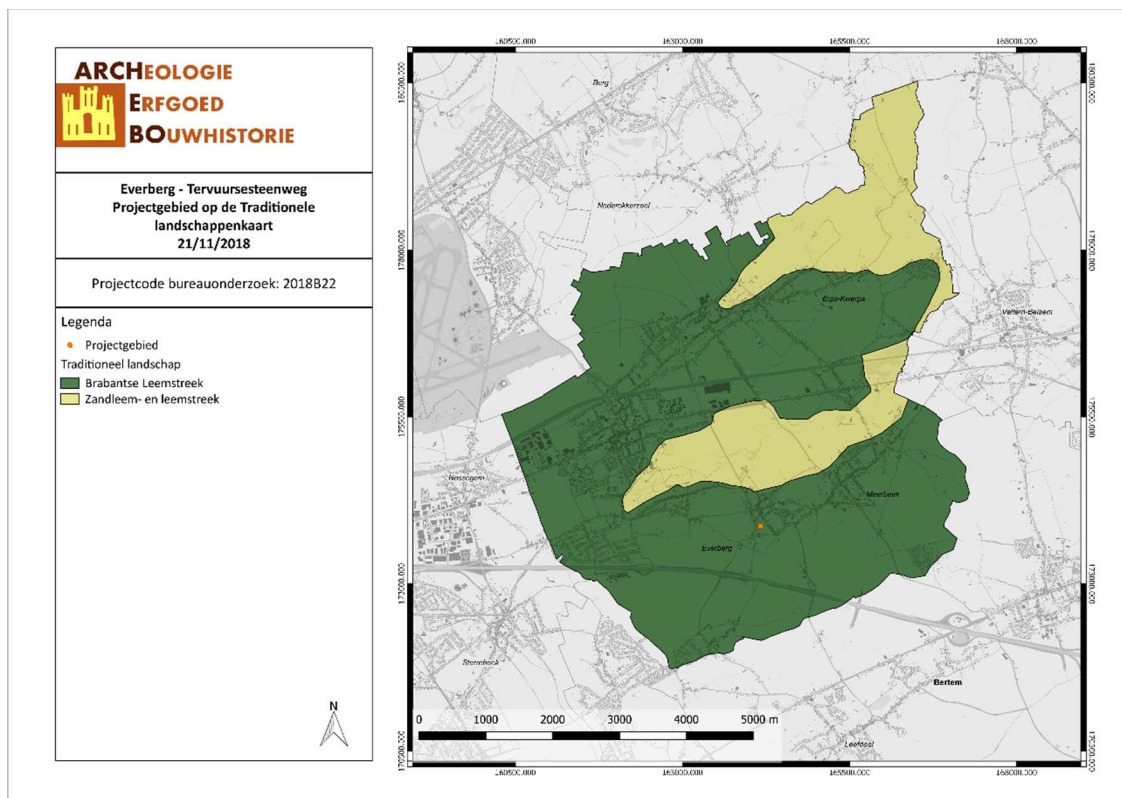

Figuur 12: Hoogteprofiel doorheen het plangebied in ZW-O richting (Geopunt, 2018)

3.1.2 Geologie & landschap

3.1.2.1 Fysisch geografisch

Het projectgebied is volgens de Traditionele Landschappenkaart gekarteerd als 'Brabantse Leemstreek'. De rest van Kortenberg wordt eveneens als Brabantse Leemstreek gekarteerd en in het noorden en een strook doorheen het centrum als Zandleem- en leemstreek.

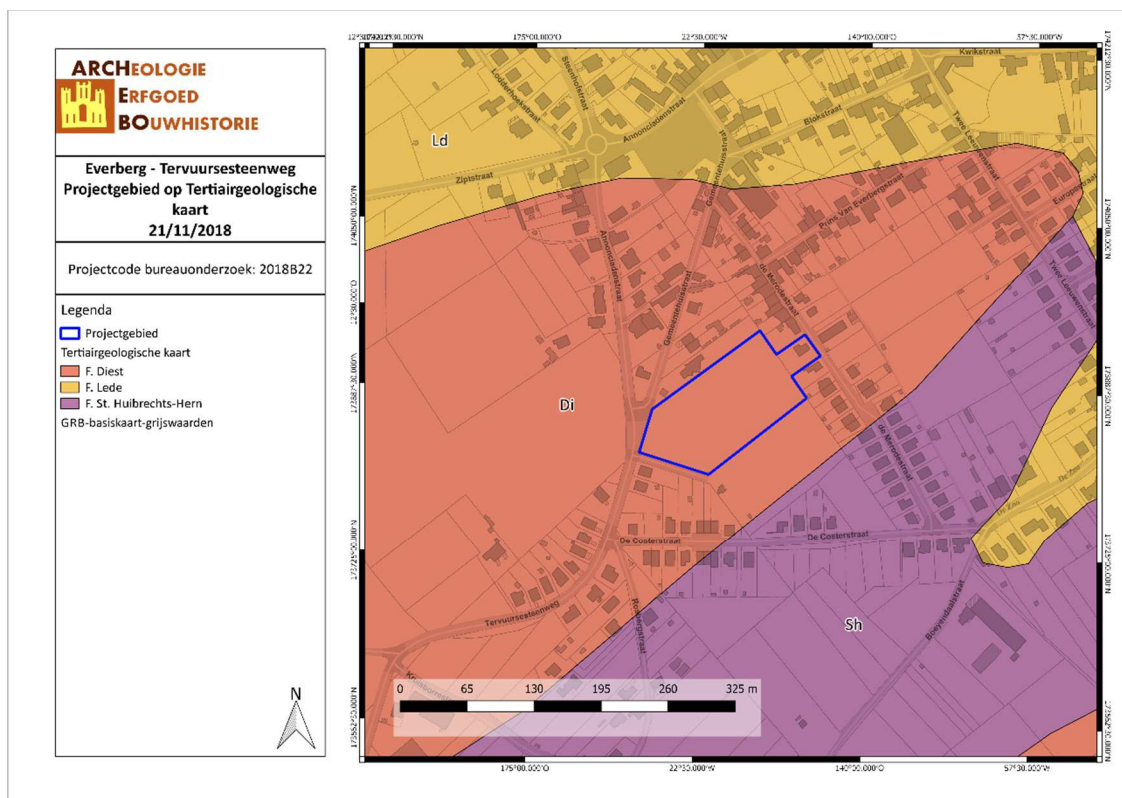
EVTE/18/11/21/7 - Digitale aanmaak

Figuur 13: Kortenberg aangegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Geopunt, 2018)

3.1.2.2 Paleogeen & neogeen (Tertiair)

Op basis van de Databank Ondergrond Vlaanderen bevindt het onderzoeksterrein zich binnen de Formatie van Diest. Het terrein is gelegen op het 'Typisch Diestiaan' ondergrond, op de grens met de formatie 'Zand van Kasterlee'. Het typisch Diestiaan bestaat uit een grof en zeer glauconiethoudend zand. Door oxydatie trad een rode verkleuring op en zijn limoniethoudende konkretie-banken ontstaan; de limonietisering is minder uitgesproken dan in de omgeving van Diest-Aarschot-Leuven.

Het Oligoceen kende een uitzonderlijke nieuwe transgressie van de Noordzee. Het overspoelt land dat een hele tijd buiten bereik van de zee was gebleven en dus heel wat riviererosie had gekend. Daardoor bedekt de nieuwe zee naar het oosten steeds oudere lagen: vanaf Leuven de Brussel Zanden, vanaf Tienen de Formatie van Hannut, vanaf St.-Truiden de Formatie van Heers, vanaf Tongeren het Krijt en bij Luik zelfs rechtstreeks het Paleozoïcum. Naar het einde van het Mioceen toe verschijnt opnieuw een zeebocht in de Noorderkempen waarin het Dessel Zand wordt afgezet, alleen in boringen trouwens bekend. Daarop volgt echter een spectaculaire zeetransgressie, de grootste sinds het Eoceen, waarbij het typische ijzerhoudend Diest Zand afgezet wordt. Het is herkenbaar vanaf Kwaadmechelen over het Hageland, langs de heuvels van Zuid-Vlaanderen die nog de lijn van het verste strand volgen en tot aan de toenmalige, maar nog herkenbare zeekliffen bij de Kaap Blanc Nez. Het is een grof glauconiethoudend zand, later meestal tot ijzersteen verweerd, typisch afgezet in schuine gelaagdheden door sterke noordoostelijke gerichte stromingen die dus evenwijdig aan de kust liepen.¹

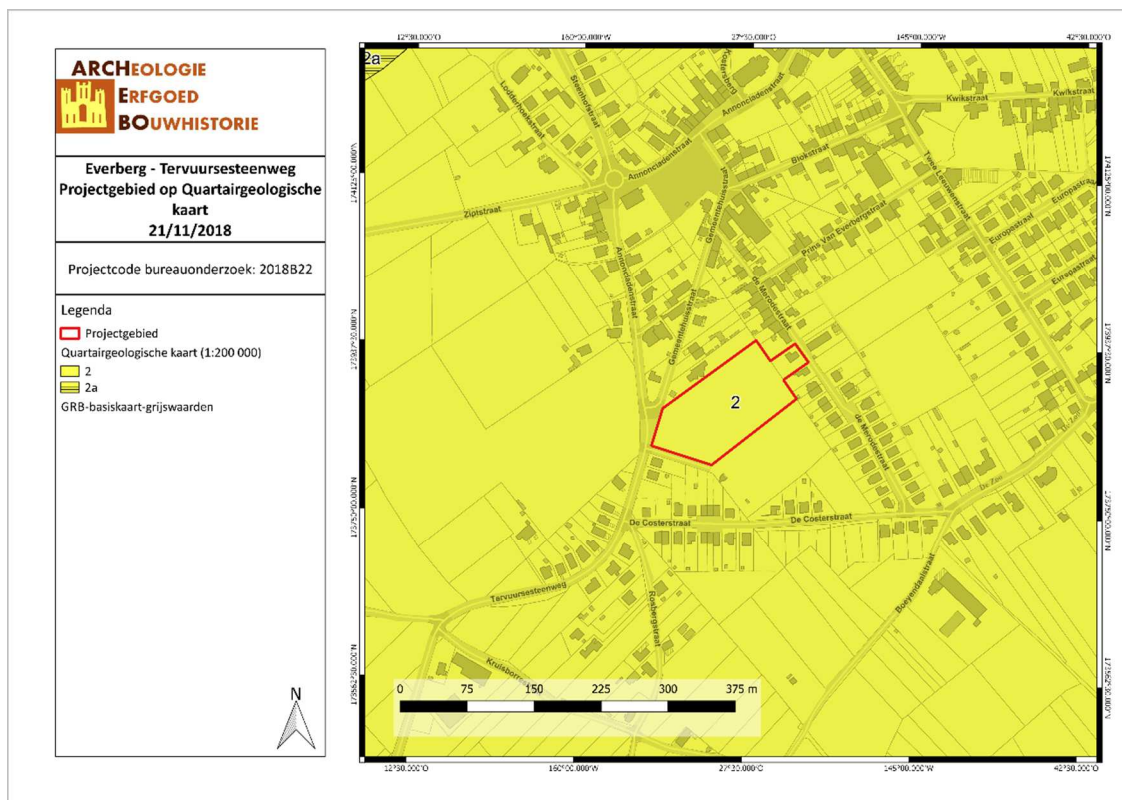
EVTE/18/11/21/8 - Digitale aanmaak

Figuur 14: Situering van het projectgebied op de Tertiairgeologische kaart (DOV, 2018)

¹ F. Gullentops en L. Wouters, *Delfstoffen in Vlaanderen* (Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Departement EWBL, 1996), 16, 19–20.

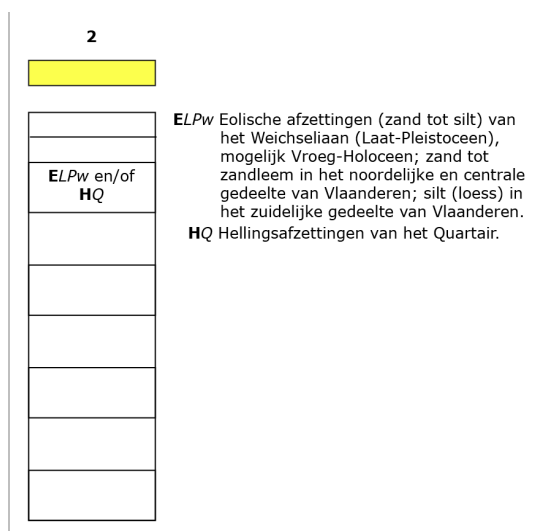
3.1.2.3 Quartair

Volgens de quartairgeologische kaart (1/200.000) bevindt het projectgebied zich volledig binnen type 2. Dit type omvat fluviatiele afzettingen van het Holocene en mogelijk Tardiglaciaal (Laat-Weichseliaan), die mogelijk afgedekt zijn met eolische afzettingen zoals silt in het zuidelijke gedeelte van Vlaanderen en/of hellingsafzettingen van het quartair.

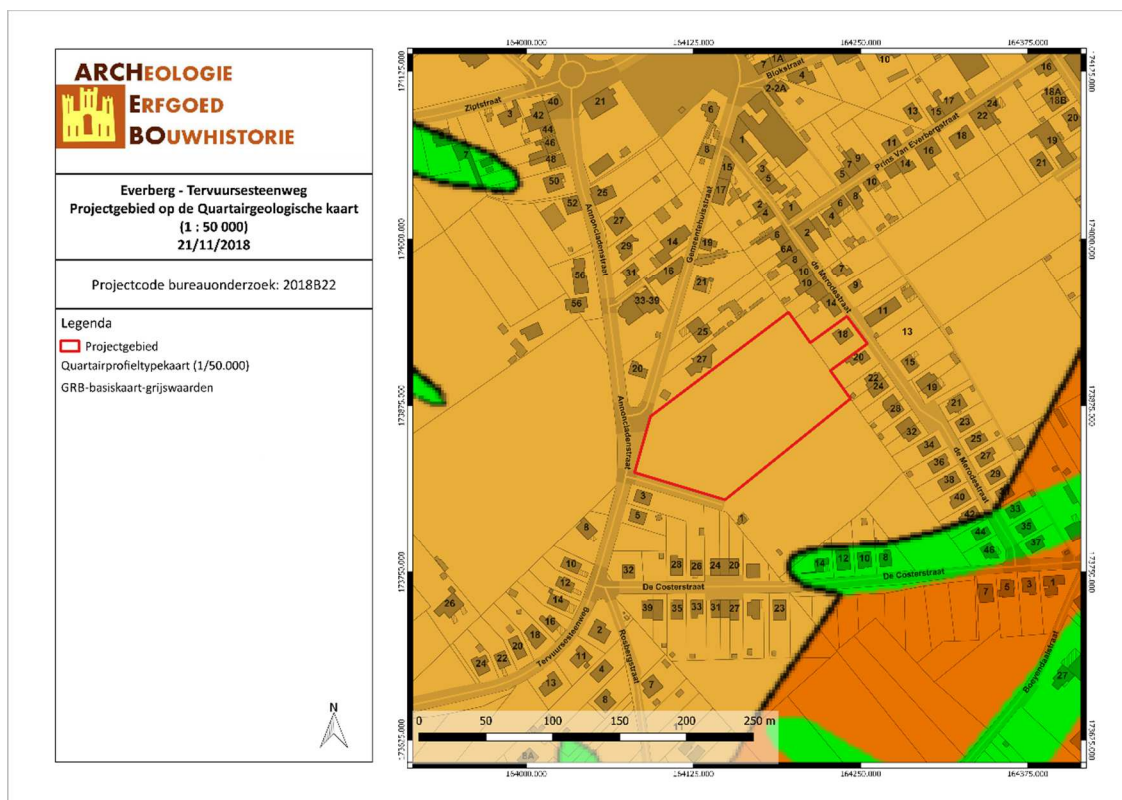
EVTE/18/11/21/9 - Digitale aanmaak

Figuur 15: Situering van het projectgebied op de Quartairgeologische kaart 1/200.000 (DOV, 2018)

Figuur 16: Uitleg van het type volgens de quartairgeologische kaart, schaal 1/200.000 (DOV, 2016)

Volgens de quartairgeologische kaart (1/50.000) kent het projectgebied type 8. Hier vinden we op de quartaire afzettingen een dunner pakket van het type Haspengouwse Leem (g) dat wordt afgedekt door een dikker pakket Brabants Leem (h).

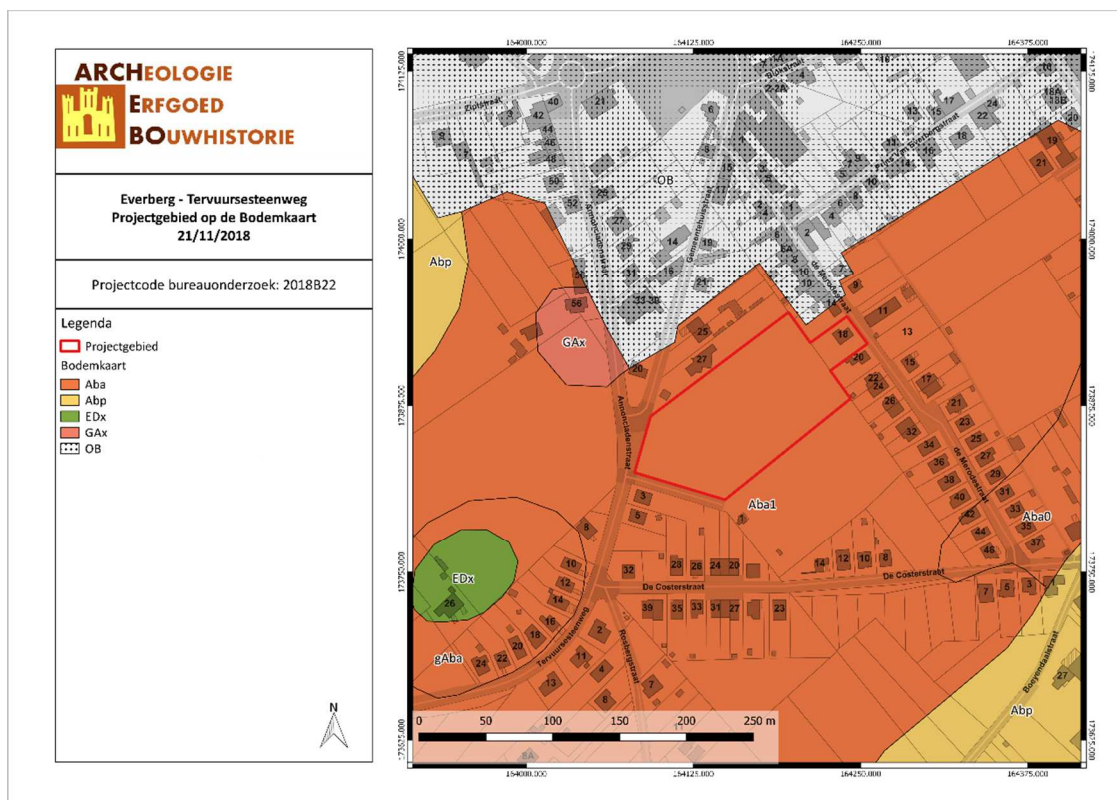
EVTE/18/11/21/10 - Digitale aanmaak

Figuur 17: Situering van het projectgebied op de Quartaargeologische kaart 1/50.000 (DOV, 2018)

3.1.2.4 Bodem, bodemkundig booronderzoek, erosie & bodemgebruik

Volgens de bodemkaart van Vlaanderen wordt het projectgebied omschreven als Aba1. Dit is een niet gleyige leemgrond met textuur B horizont en een dunne A horizont (dunner dan 40 cm dik). Onder de dunne A horizont zit een textuur B horizont, aangerijkt aan klei en sesquioxiden. De bouwvoor heeft een donkerbruine kleur en bestaat uit homogeen, humushoudende leem. Deze bodems vertonen geen watergebrek of -overlast, aangezien ze een hoog waterbergend vermogen hebben en dankzij een gunstige drainage.²

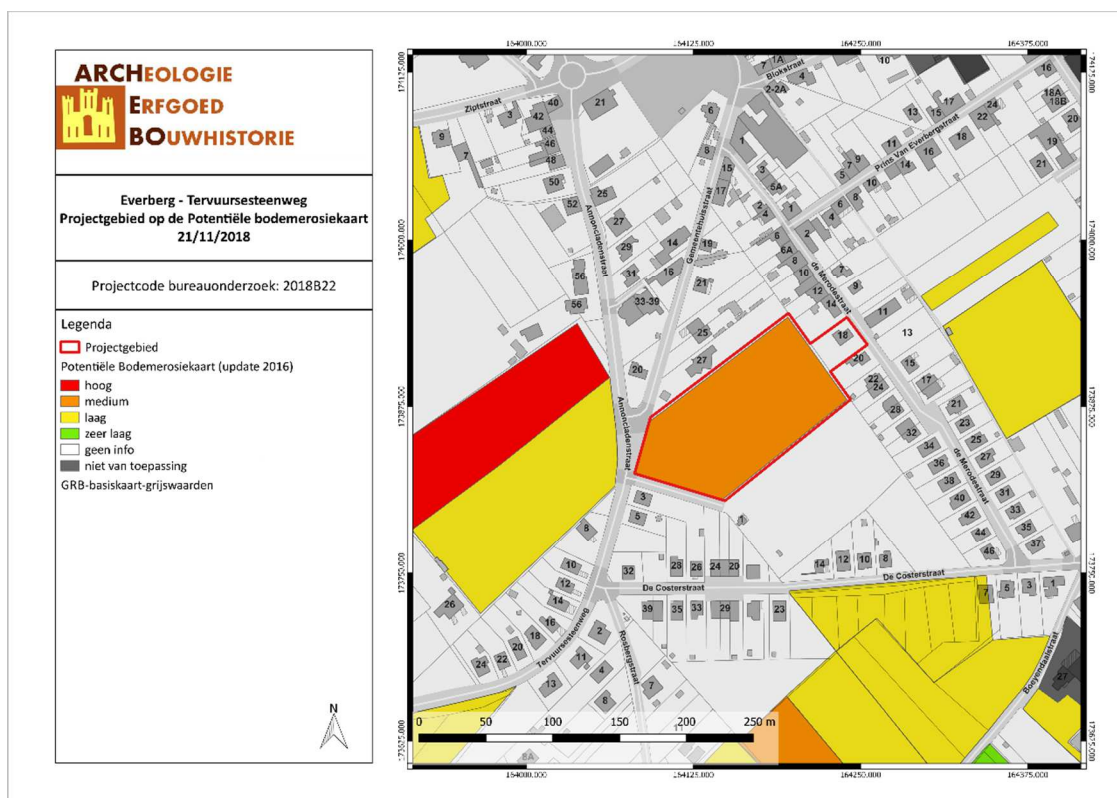
² E Van Ranst en C Sys, *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Schaal 1 : 20 000)* (Gent: Laboratorium voor Bodemkunde, 2000), 22, 168, 182, 222, 231, 275, 299.

EVTE/18/11/21/11 - Digitale aanmaak

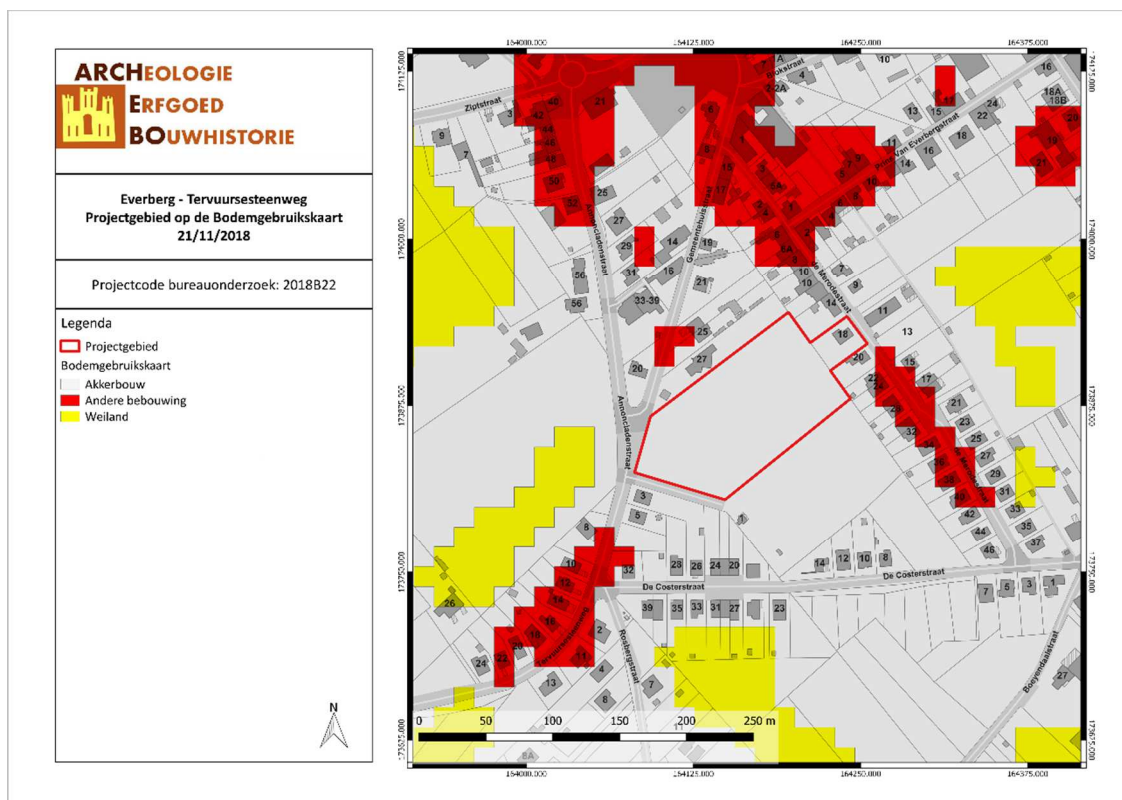
Figuur 18: Situering van het projectgebied op de bodemkaart Vlaanderen (DOV, 2018)

Op de Potentiële bodemerosiekaart is het projectgebied grotendeels gekarteerd als medium. Over het noordoosten van het projectgebied is o.v.v. potentiële bodemerosie geen informatie beschikbaar. Volgens de bodemgebruikskaart ligt het projectgebied geheel binnen Akkerbouw.

EVTE/18/11/21/12 - Digitale aanmaak

Figuur 19: Situering van het projectgebied op de potentiële bodemerosiekaart (Geopunt, 2018)

EVTE/18/11/21/13 - Digitale aanmaak

Figuur 20: Bodemgebruik in de omgeving van het plangebied volgens de bodemgebruikskaat (Geopunt, 2018)

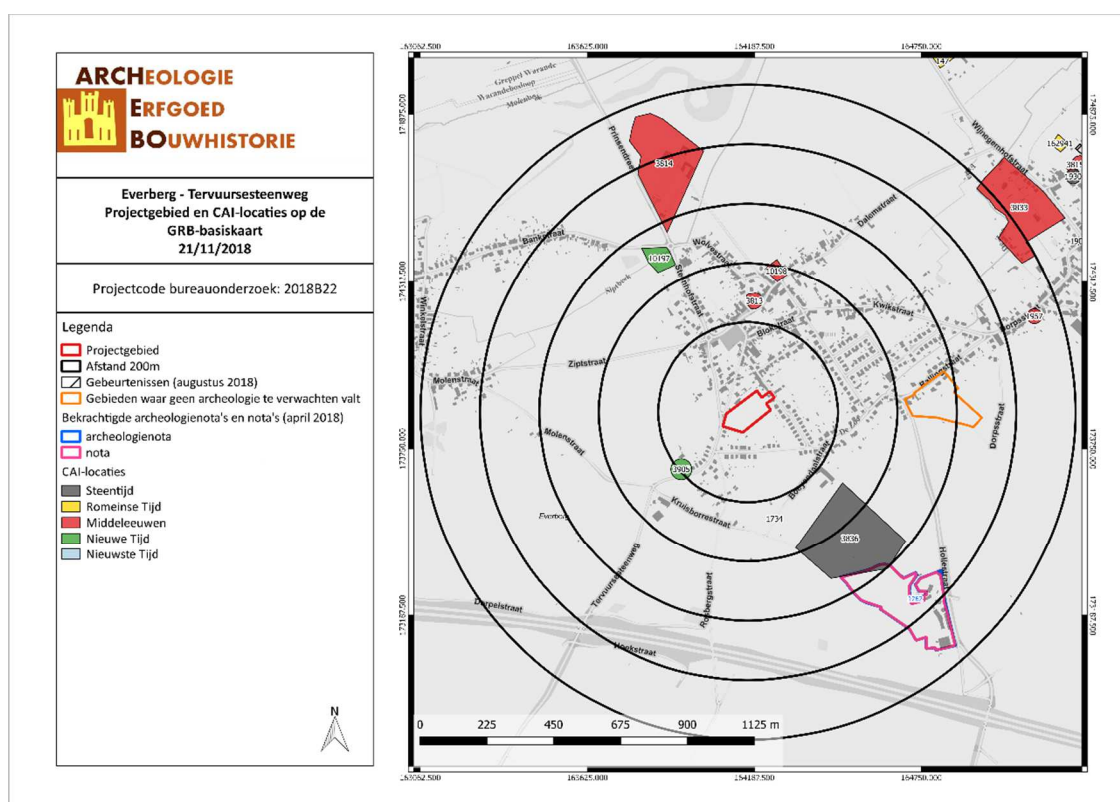
3.2 ARCHEOLOGISCHE EN ERFGOEDKUNDIGE DATA

3.2.1 Centrale Archeologische Inventaris (CAI)

Binnen het plangebied zelf zijn er geen archeologische waarden bekend. De Centrale Archeologische inventaris toont wel verschillende vondsten in de directe en ruime omgeving. Ca. 200m ten zuidwesten van het projectgebied zijn sporen van een 18de-eeuwse molen (CAI-locatie 3905) gevonden. Deze molen staat afgebeeld op de Ferrariskaart. Ca. 300m ten noorden van het terrein staat een kerk uit de Volle Middeleeuwen (CAI-locatie 3813). Ongeveer 100m verder noordwaarts zijn sporen van een hoeve uit de Volle Middeleeuwen (CAI-locatie 10198) gevonden. Ca. 300m ten zuiden van het projectgebied is een 19de-eeuwse kuil met wallenstructuur gevonden (CAI-locatie 1734). Het zou om een bornput kunnen gaan. Tussen ca. 300 en 600m ten zuidoosten van het projectgebied zijn sporen gevonden van een motte, daterend uit de Volle Middeleeuwen (CAI-locatie 3836). Een prospectie leverde echter geen resten van stenen constructies op, wel zouden er zich sporen vertonen van verdedigingswerken(?). Tijdens een archeologisch onderzoek in 2009-2015 is aangetoond dat op deze locatie geen Middeleeuws kasteel heeft gestaan. Er zijn op deze locatie sporen gevonden van een ijzerzandsteenbank die in de 14de eeuw als ijzerzandsteengroeve werd uitgebaat, lithisch materiaal uit het Finaal-Paleolithicum en dakpanfragmenten uit de Midden-Romeinse tijd. Ca. 500m ten noordwesten van het terrein zijn sporen van een 17de-eeuwse hoeve (CAI-locatie 10197) gevonden. 100m verder noordwaarts zijn op een afstand van ongeveer 400 meter sporen gevonden mogelijks van een motte uit de Volle Middeleeuwen (CAI-locatie 3814). Ca. 900m ten noordoosten van het projectgebied is kogelpotaardewerk, daterend uit de Volle Middeleeuwen (CAI-locatie 1957), gevonden. Tenslotte werden tussen ca. 950 en 1200m ten noordoosten van het terrein sporen gevonden van een Laatmiddeleeuwse waterburcht (CAI-locatie 3833), die op een bepaald moment omgebouwd werd tot een pachthof.

In de ruime omgeving van maximum 1000 meter bevinden zich enkele archeologische waarden. Het betreft onder meer:

CAI-Locatie	Beschrijving	Datering
1734	Kruisborrekapel	Nieuwste Tijd
3813	Sint-Martinuskerk Ev.1.	Middeleeuwen
3814	Kasteel de Merode	Middeleeuwen
3833	De Borch	Middeleeuwen
10197	Biesthof	Nieuwe Tijd
3905	Windmolen	Nieuwe Tijd
10198	Gasthuishof	Middeleeuwen
1957	Kogelpottenaardewerk	Middeleeuwen
3836	"Burcht van Everberg Ev.2."	Middeleeuwen

Figuur 21: Kaart met aanduiding van het projectgebied en de vondstlocaties uit de CAI (CAI, 2018)

3.2.2 Bekrachtigde archeologienota's en nota's

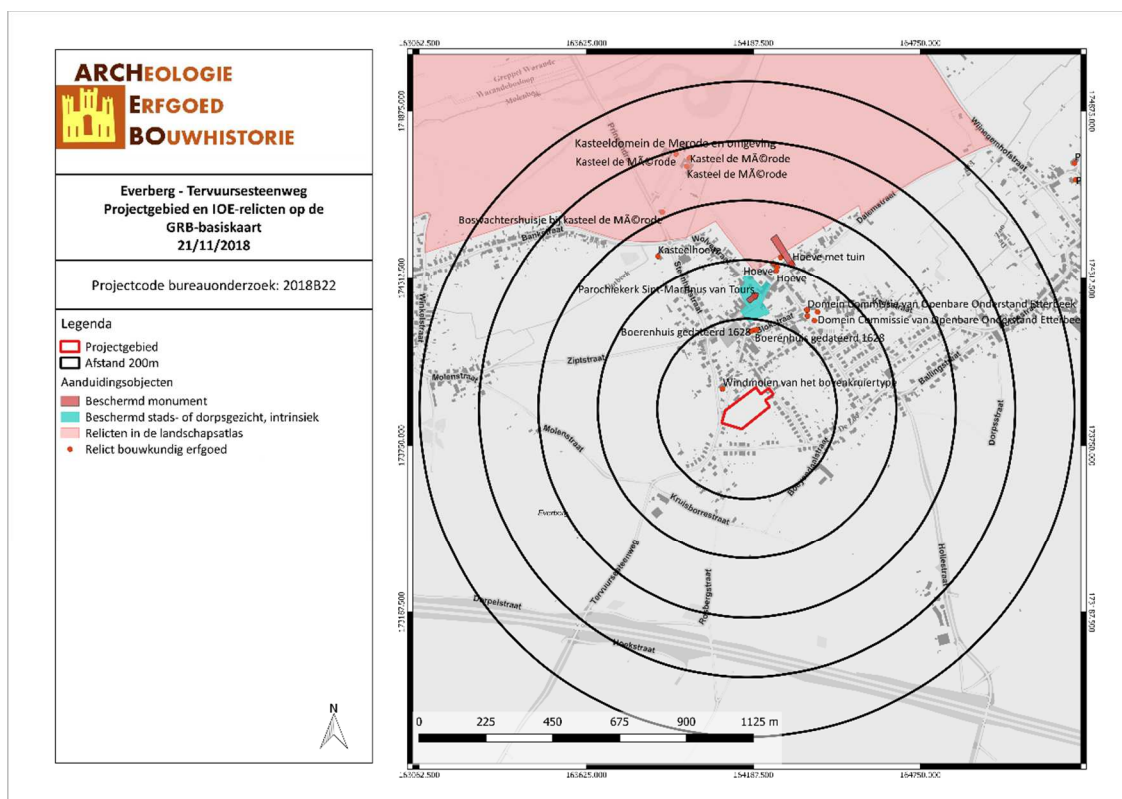
Tussen ca. 600 en 900 meter ten zuidoosten van het projectgebied is reeds een vooronderzoek in de vorm van een bureauonderzoek (ID 1262) verricht. Dit vooronderzoek werd uitgevoerd in september-oktober 2016: *O.b.v. het bureauonderzoek kan gewezen worden op de noodzaak van verder archeologisch onderzoek (met ingreep in de bodem). De aan- of afwezigheid van een archeologische vindplaats kan op dit moment immers niet met zekerheid worden aangetoond. De werken omvatten de bouw van 2 nieuwe leefgroepgebouwen op de site van de gemeenschapsinstelling De Grubbe te Everberg (Hollestraat 78). Er wordt tenslotte aangeraden een proefsleuvenonderzoek uit te voeren op het projectgebied: Het is nuttig deze methode toe te passen op het terrein, omdat de onderzoekstechniek een beter ruimtelijk inzicht biedt dan de voorgaande onderzoekstechnieken. Omwille daarvan, en de verwachting dat er geen complexe verticale strategie aanwezig is, is een proefsleuvenonderzoek aangewezen....Ondanks de grotere schadelijke impact op het bodemarchief is deze onderzoeksmethode*

nodig om verdere uitspraken te kunnen doen over de eventuele aanwezigheid van een archeologische site op het terrein.³

In mei 2018 heet Studiebureau Archeologie bvba het proefsleuvenonderzoek voor de eerste fase van de ontwikkeling uitgevoerd. Uit het onderzoek bleek dat in de zone van fase 1 geen archeologisch relevante waarden (meer) aanwezig zijn. De bodemopbouw is structureel verstoord over het volledige areaal. Om die reden werd dit deel van het projectgebied dan ook vrijgegeven van verder onderzoek.⁴

3.2.3 Inventaris Onroerend Erfgoed (IOE)

De Inventaris van het onroerend erfgoed biedt een overzicht van waardevol erfgoed in Vlaanderen. Zowel bouwkundig, archeologisch, landschappelijk als varend erfgoed zijn opgenomen in deze databank, goed voor meer dan 83.000 erfgoedobjecten in totaal. Op basis van diverse zoekcriteria kan er heel gericht naar de verschillende erfgoedobjecten zoeken. Erfgoedobjecten kunnen vastgesteld en/of beschermd zijn.⁵ Er bevinden zich geen vastgestelde en/of beschermde erfgoedobjecten binnen het projectgebied.

EVTE/18/11/21/15 - Digitale aanmaak

Figuur 22: Kaart met situering van het projectgebied en IOE-relicten op GRB-basiskaart (IOE, 2018)

3.3 HISTORIEK EN CARTOGRAFISCHE BRONNEN

3.3.1 Onderzoek historische bronnen

Er liep een Romeinse heirbaan (Brugge-Keulen) door Everberg. Het dorp wordt voor de eerste maal vermeld in een oorkonde uit 1112 als Eversberg. Andere naamvarianten zijn Euerberga, Eversberga,

³ Vanessa Vander Ginst, Maarten Smeets, en Wouter Yperman, "Archeologienota: Het archeologisch vooronderzoek aan de Hollestraat te Everberg, Kortenberg", Archeologienota (Kessel-Lo: Studiebureau Archeologie bvba, 2016), 43, 47.

⁴ Nick Van Liefveringe, "Nota: Resultaten van het proefsleuvenonderzoek (fase 1) aan de Hollestraat in Kortenberg", Nota (Tienen: Studiebureau Archeologie bvba, 2018), 16–17.

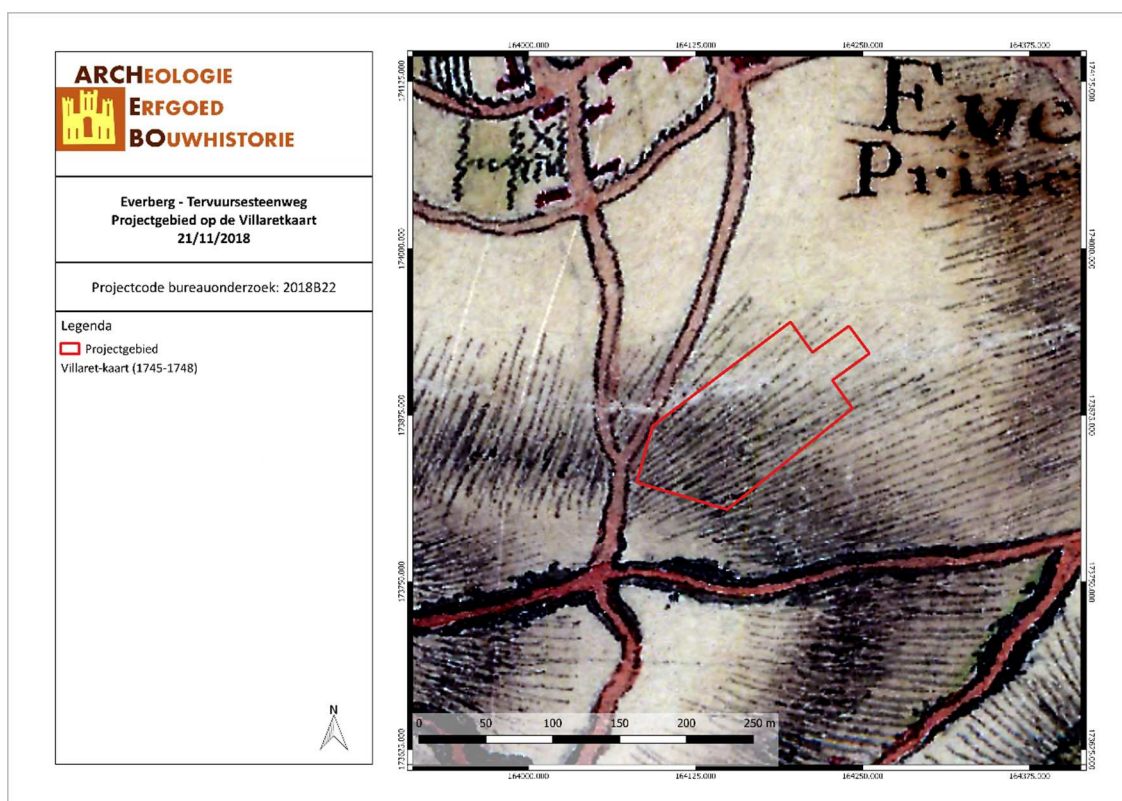
⁵ Agentschap Onroerend Erfgoed, "Inventaris Onroerend Erfgoed", geraadpleegd 17 januari 2017, <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/>.

Euersberc en Euersberga. Deze oorkonde vermeldt dat bisschop Odo van Kamerijk het altaar van Everberg aan het Gasthuis van Leuven schonk. Het Gasthuis werd door Hendrik III van Leuven gesticht en kreeg de tienden van Everberg. De kerk van Everberg zou teruggaan tot de 8ste eeuw. Het zou gaan om de moederparochie voor deze streek, waar andere parochies uit gesticht werden. De Meesteres van het Gasthuis had het recht de pastoor van Everberg voor te dragen, die vervolgens werd benoemd werd door de bisschop (eerste deze van Kamerijk, nadien deze van Mechelen). De inkomsten van het Gasthuis waren afkomstig van de kerk en de tienden van Everberg.⁶

3.3.2 Historische situatie aan de hand van cartografische bronnen

Een belangrijke bron van informatie wordt geleverd door het historisch kaartmateriaal. Dit om na te gaan of er bebouwing is geweest op het terrein in historische tijden, of dat het landgebruik van het perceel is gewijzigd doorheen de tijd. Hierbij moet wel rekening gehouden worden met het feit dat de eerste bruikbare kaarten pas vanaf de 16de eeuw of later voorhanden zijn. Bovendien is de afwezigheid van bebouwing op kaarten geen garantie dat er geen bebouwing is geweest. In de beginperiode van de cartografie werden voornamelijk grotere nederzettingen en belangrijkere bouwwerken zoals kerken, kloosters en kastelen weergegeven en was er weinig of geen aandacht voor de burgerlijke architectuur. Pas vanaf de 19de eeuw verschijnen de eerste gedetailleerde kaarten. Mogelijk eerder aanwezige middeleeuwse structuren waren misschien reeds verdwenen.

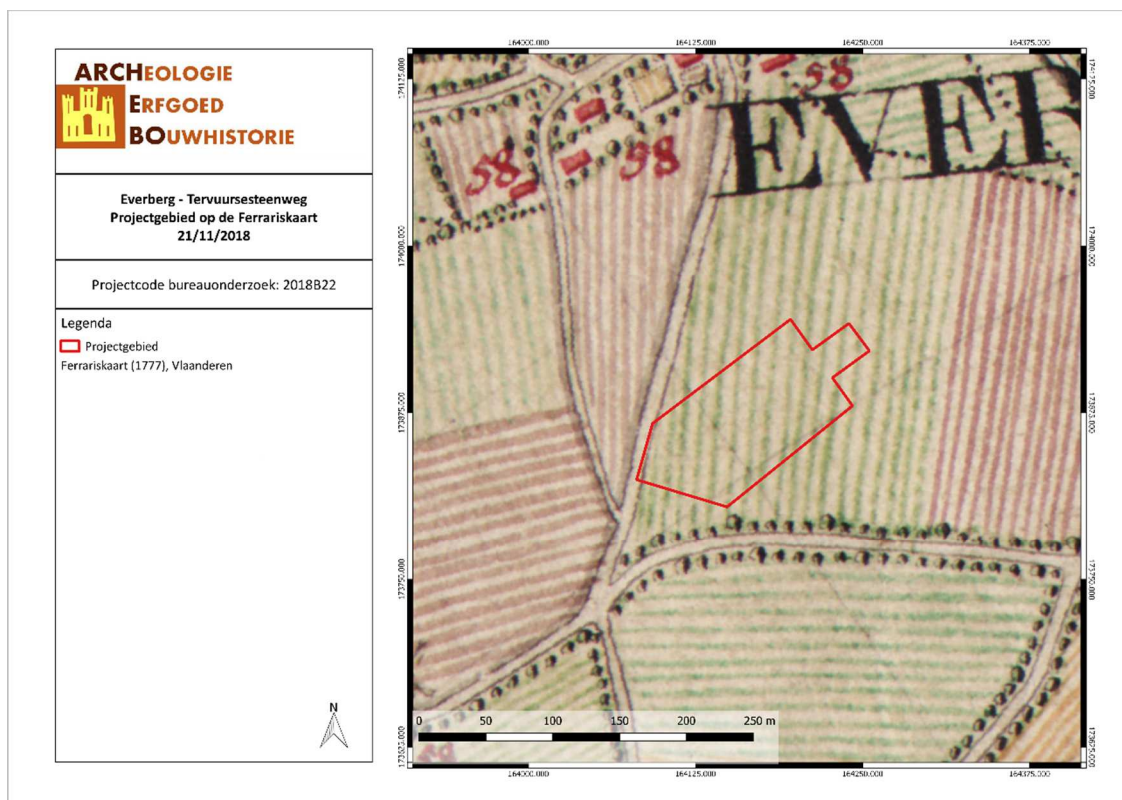
Vooreerst worden enkele pre-19de-eeuwse cartografische bronnen behandeld zoals de Villaretkaart en de Ferrariskaart. Op de Villaretkaart (ca. 1745-48) is het projectgebied onbebouwd. De lijnen die door het projectgebied lopen, wijzen op de ligging van het terrein op een helling. Op de Ferrariskaart valt af te leiden dat het projectgebied rond 1777 geheel benut werd als akkerland. Ten westen en ten zuiden lopen ongeplaveide wegen en het terrein is nog steeds onbebouwd.

EVTE/18/11/21/16 - Digitale aanmaak

Figuur 23: Situering van het projectgebied op de Villaretkaart (Geopunt, 2018)

⁶ "Everberg", *Wikipedia*, geraadpleegd 9 februari 2018, <https://nl.wikipedia.org/w/index.php?title=Everberg&oldid=50109181>; "Maurits Gysseling: Toponymisch Woordenboek (1960) p. 343", geraadpleegd 9 februari 2018, <http://bouwstoffen.kantl.be/tw/facsimile/?page=343>.

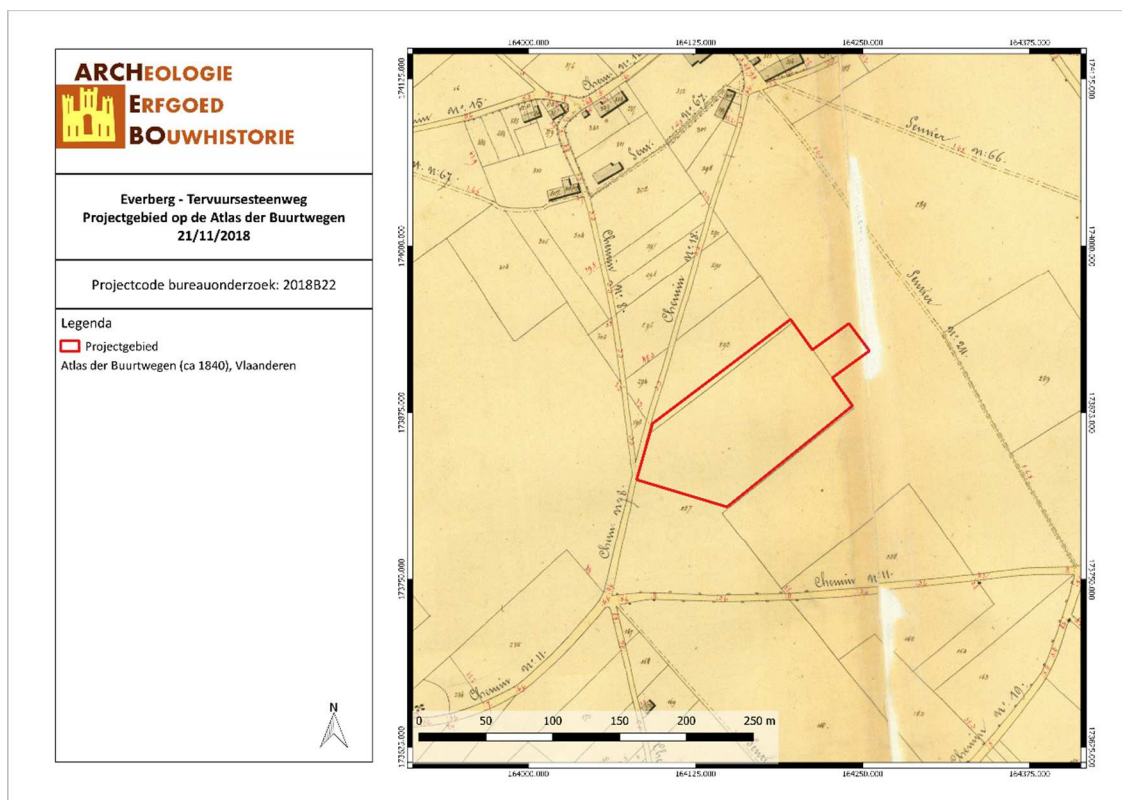
EVTE/18/11/21/17 - Digitale aanmaak

Figuur 24: Detail uit de Ferrariskaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2018)

Vervolgens worden vier cartografische bronnen uit de 19de eeuw vergeleken. De Atlassen der Buurtwegen werden opgemaakt in uitvoering de wet van 10 april 1841. De atlas maakt een onderscheid in buurtwegen en voetwegen (sentiers). Per toenmalige gemeente werd een atlas opgemaakt, met uitzondering van een aantal stadskernen.⁷ De kaarten Vandermaelen of Vandermaelenkaarten zijn een verzameling van historische kaarten van België, gemaakt door Philippe Vandermaelen (1795-1869). Deze kaarten geven een gedetailleerd beeld van heel België en worden beschouwd als de opvolger van de Ferrariskaarten uit de periode 1771-1778. Met de Popp-kaarten wordt de verzameling van kadasterkaarten bedoeld die in de 19de eeuw uitgegeven werd door de Brugse drukker-uitgever Philippe Chrétien Popp (1805-1879). Een vierde bron is de topografische kaart van 1873.

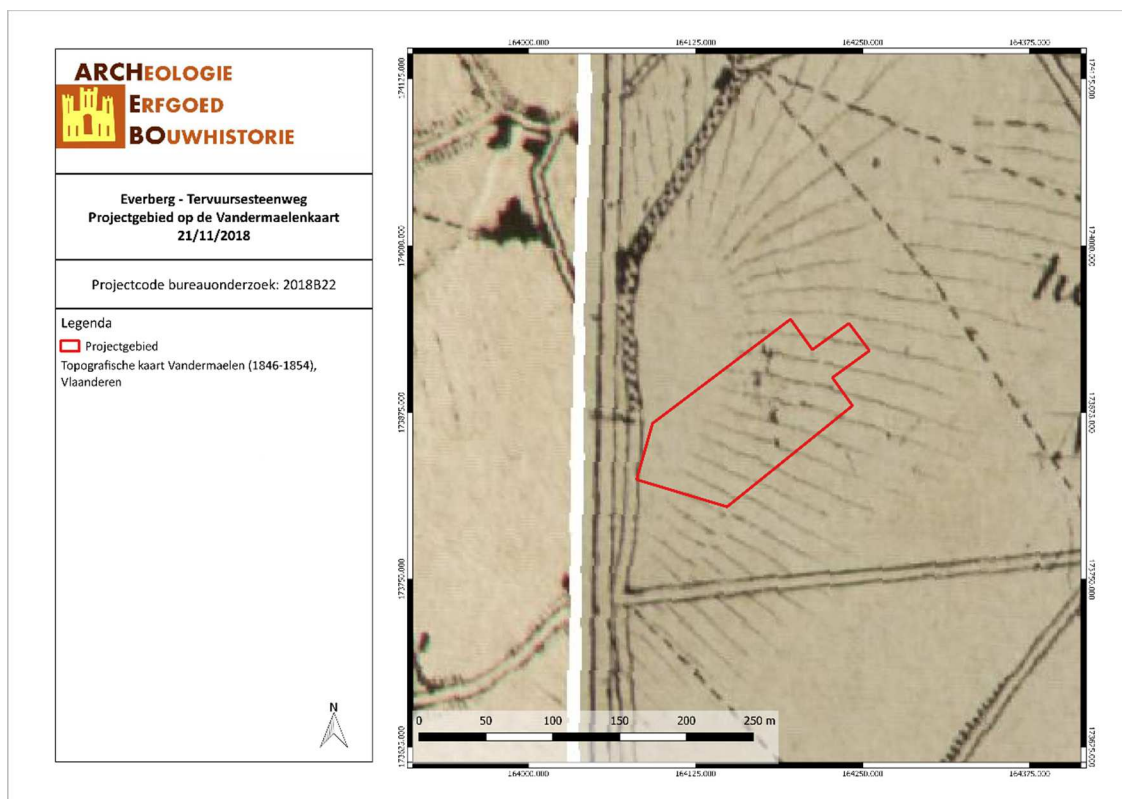
Op 19de-eeuwse cartografische bronnen is het terrein onbebouwd weergegeven. De Atlas der Buurtwegen toont het projectgebied als een deel van perceel 237. Daarnaast kruist het terrein ook het perceel 292 en een stuk grond zonder perceelnummer. Het terrein ligt aan *Chemin n° 8* en *Chemin n° 18*. De Vandermaelenkaart toont het projectgebied gelegen op een helling. Het terrein is verder niet specifiek gekarteerd. Er kan dus geen uitspraak gedaan worden over het gebruik van het terrein gedurende deze periode. Op de Popp-kaart wordt het terrein weergegeven als een deel van perceel 15. Het noordoosten kruist met een niet genummerd perceel. Volgens de Popp-legger bestond het terrein op dat moment uit *Terre* (land) en was het in het bezit van *l'Hospice des Malades* in Leuven. De topografische kaart van 1873 toont aan dat het terrein op een helling ligt, ten oosten van een weg.

⁷ Geopunt Vlaanderen, "Atlas der Buurtwegen", geraadpleegd 2 januari 2017, <http://www.geopunt.be/catalogus/datasetfolder/8264f16f-45d2-4eae-bc77-f003c7830b20>.

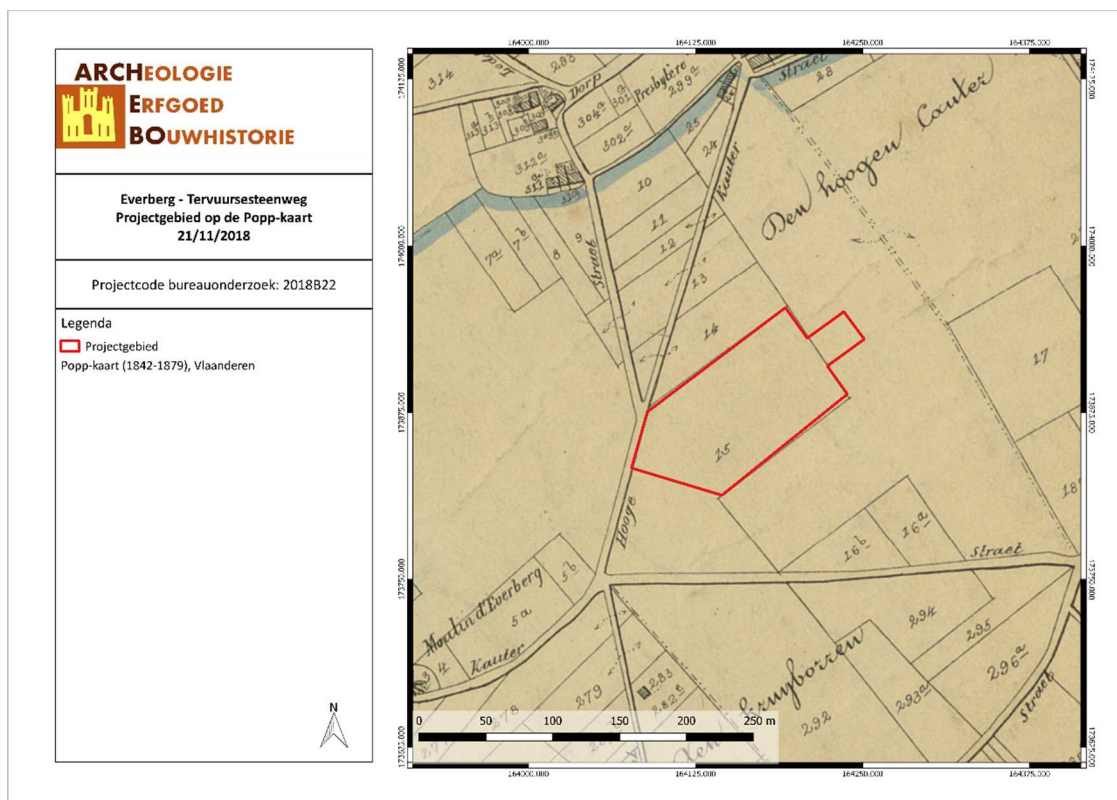
EVTE/18/11/21/18 - Digitale aanmaak

Figuur 25: Situering van het projectgebied op de Atlas der Buurtwegen (Geopunt, 2018)

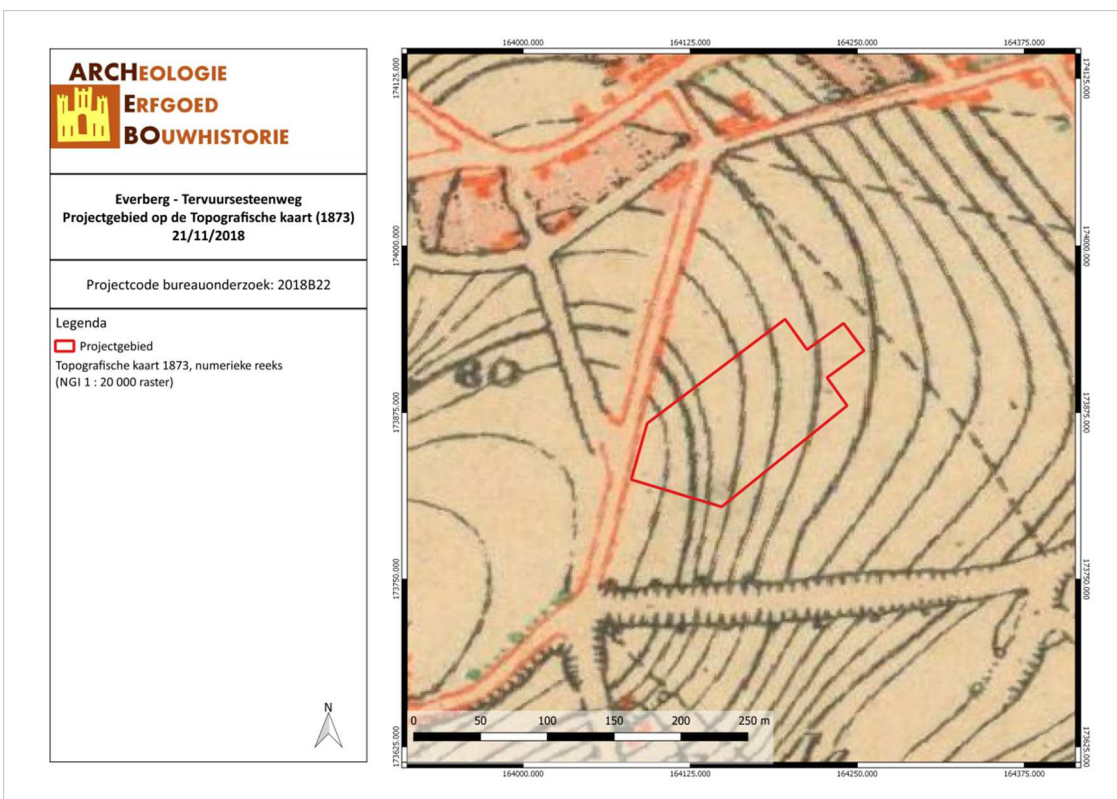

EVTE/18/11/21/19 - Digitale aanmaak

Figuur 26: Situering van het projectgebied op de kaart van Vandermaelen (Geopunt, 2018)

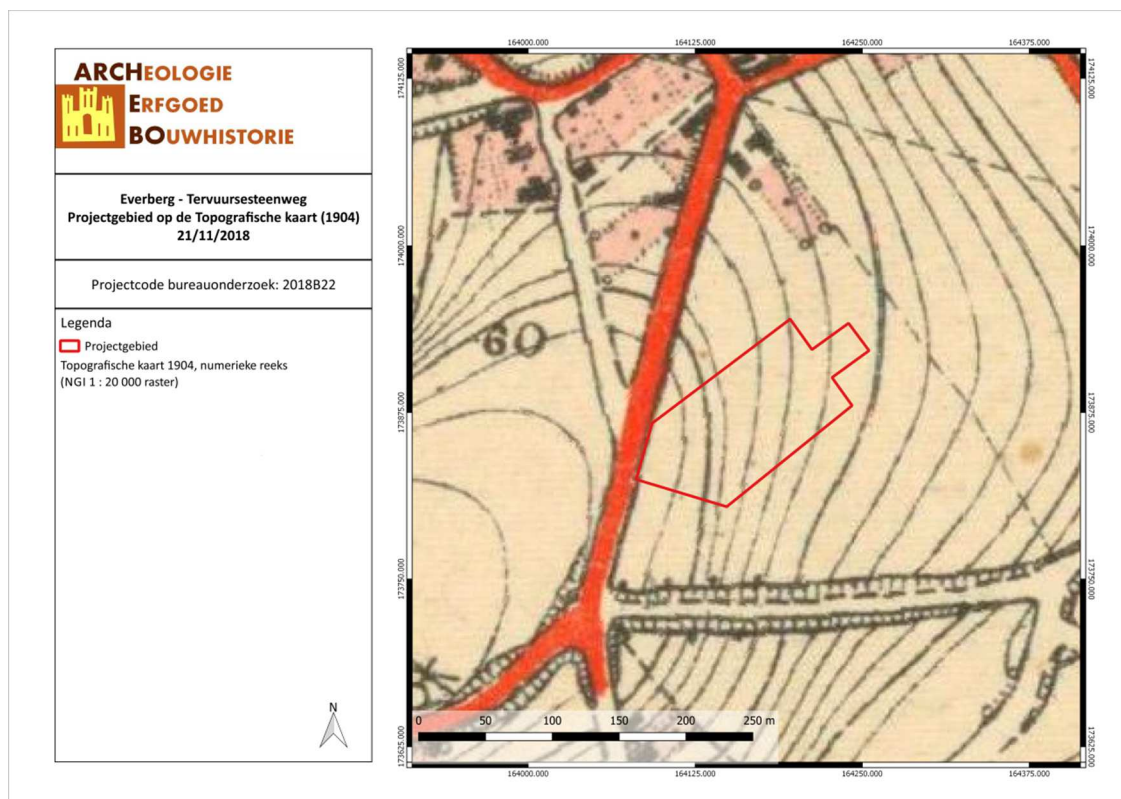
Figuur 27: Situering van het projectgebied op de Poppkaart (Geopunt, 2018)

Figuur 28: Situering van het onderzoeksgebied op de Topografische kaart van 1873 (Cartesius, 2018)

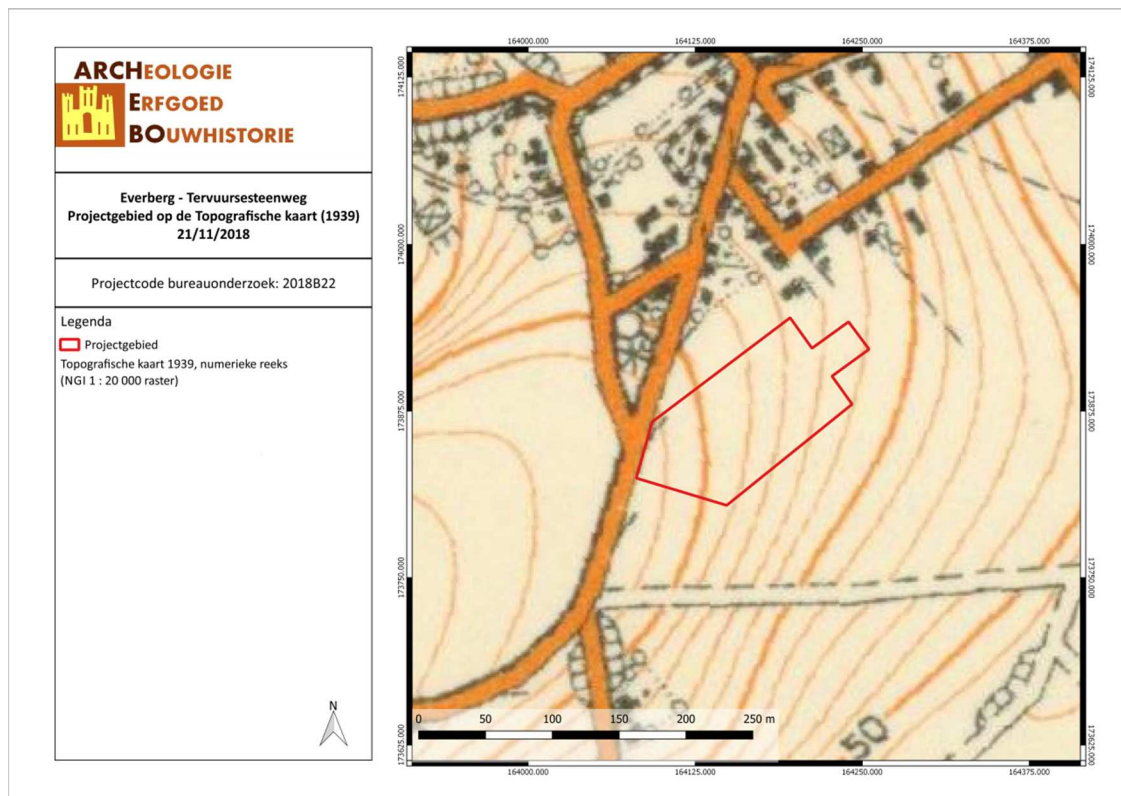
Vervolgens worden er topografische kaarten en luchtfoto's uit de 20ste en 21ste eeuw vergeleken. De topografische kaart van 1904, 1939 en 1969 tonen geen verandering binnen het projectgebied. De eerste bebouwing verschijnt op de luchtfoto van 1971. Het gaat om de ééngezinswoning aan de de

Merodestraat. Op de topografische kaart van 1981 en 1989 en de luchtfoto van 1979-1990 is deze woning eveneens te zien. Het grootste deel van het projectgebied blijft echter onbebouwd en wordt benut als akkerland. On de omgeving van het projectgebied zien we de bebouwing en het wegennet in de loop van de 20ste eeuw geleidelijk uitbreiden.

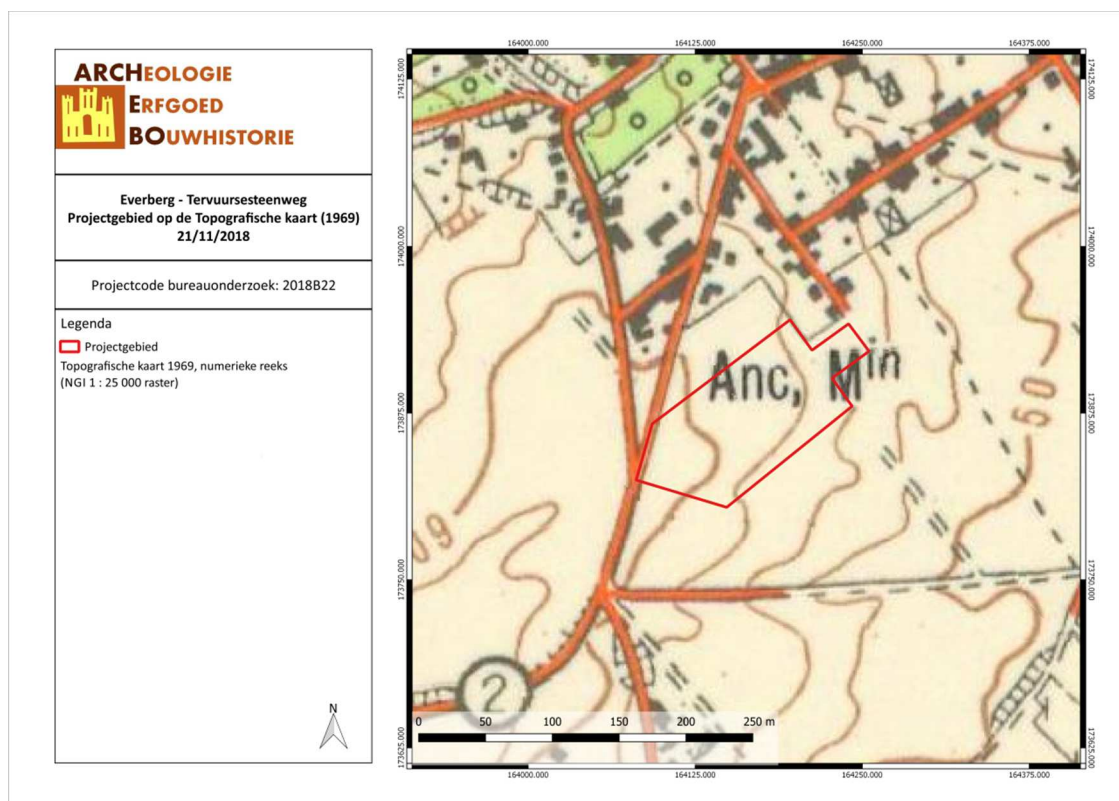
EVTE/18/11/21/22 - Digitale aanmaak

Figuur 29: Situering van het onderzoeksgebied op de Topografische kaart van 1904 (Cartesius, 2018)

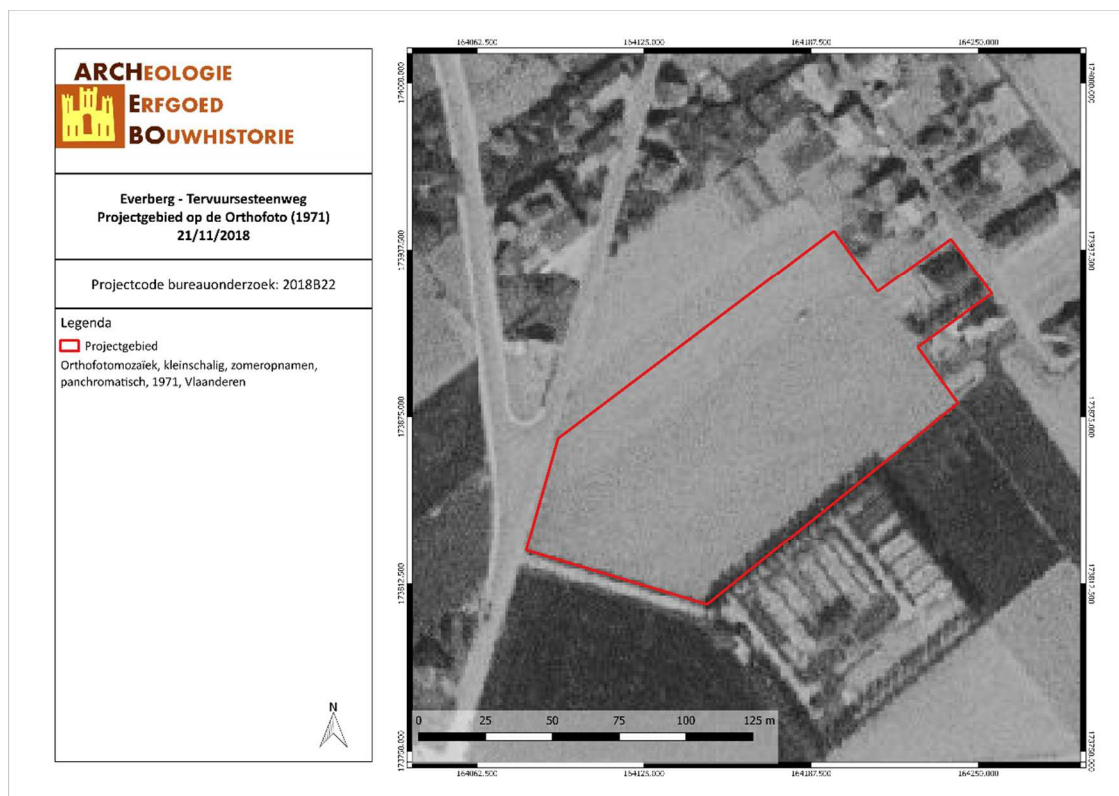
EVTE/18/11/21/23 - Digitale aanmaak

Figuur 30: Situering van het onderzoeksgebied op de Topografische kaart van 1939 (Cartesius, 2018)

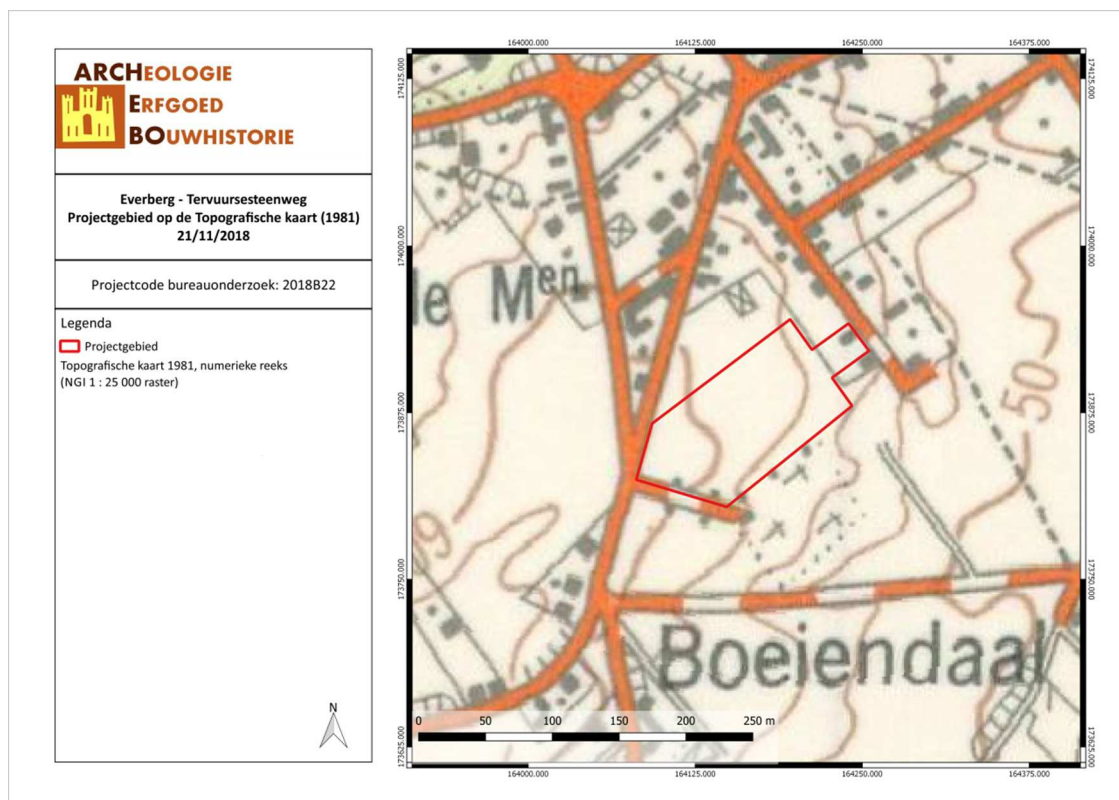
EVTE/18/11/21/24 - Digitale aanmaak

Figuur 31: Situering van het onderzoeksgebied op de Topografische kaart van 1969 (Cartesius, 2018)

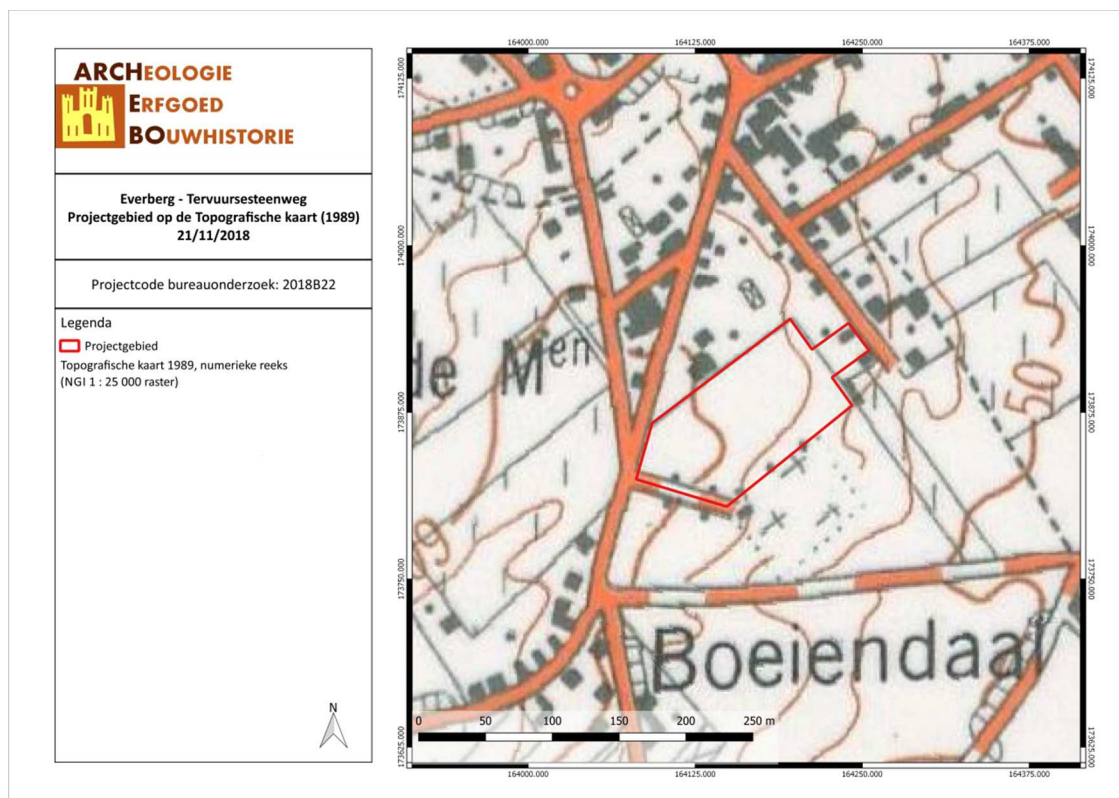
EVTE/18/11/21/25 - Digitale aanmaak

Figuur 32: Situering van het onderzoeksgebied op de Orthofoto van 1971 (Geopunt, 2018)

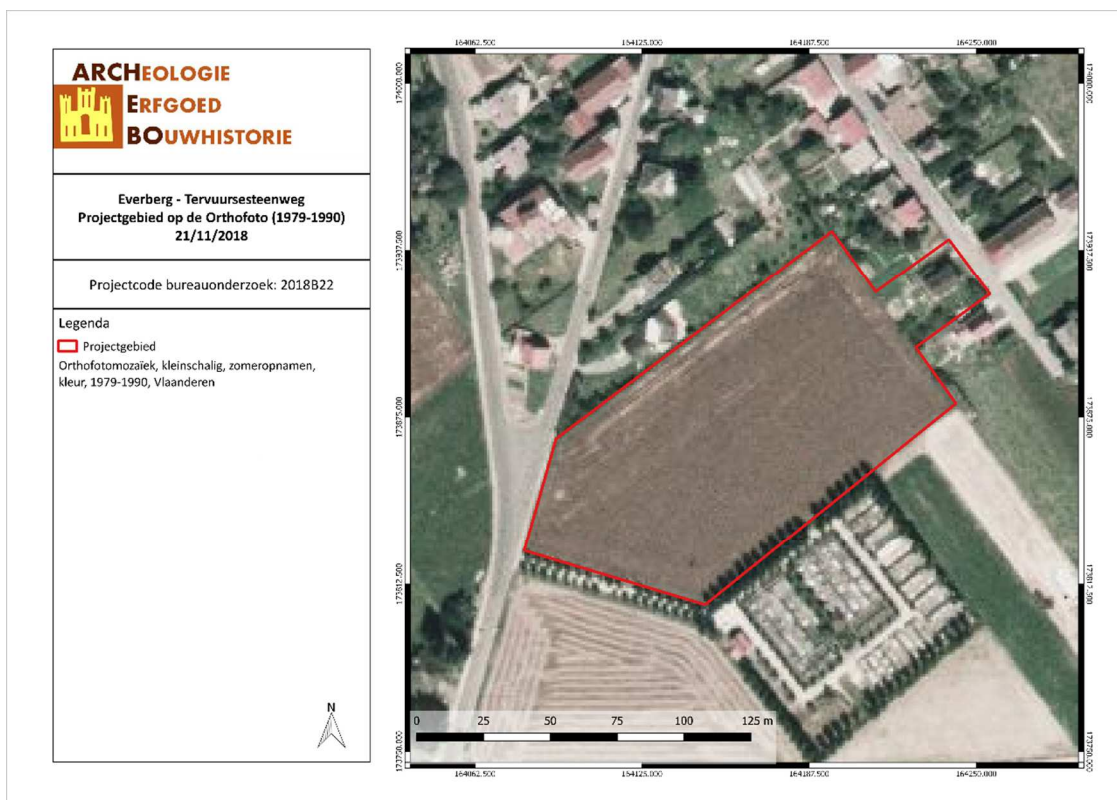
EVTE/18/11/21/26 - Digitale aanmaak

Figuur 33: Situering van het onderzoeksgebied op de Topografische kaart van 1981 (Cartesius, 2018)

EVTE/18/11/21/27 - Digitale aanmaak

Figuur 34: Situering van het onderzoeksgebied op de Topografische kaart van 1989 (Cartesius, 2018)

EVTE/18/11/21/28 - Digitale aanmaak

Figuur 35: Situering van het onderzoeksgebied op de Orthofoto van 1979-1990 (Geopunt, 2018)

3.4 ARCHEOLOGISCHE VERWACHTING

Aan de hand van de historische informatie en het kaartmateriaal kon worden achterhaald dat er binnen het projectgebied bebouwing aanwezig is op het noordoosten van het projectgebied sinds ca. 1971. Historisch gezien kunnen we voor het projectgebied dan ook spreken van een tot nu toe lage densiteit aan bebouwing. Het projectgebied werd vanaf het einde van de 18de eeuw voornamelijk gebruikt als landbouwgrond.

In de dichte en ruime omgeving van het plangebied bevinden zich enkele archeologische waarden. Het betreft sporen van een 18de-eeuwse molen (CAI-locatie 3905), een kerk uit de Volle Middeleeuwen (CAI-locatie 3813), sporen van een hoeve uit de Volle Middeleeuwen (CAI-locatie 10198), een 19de-eeuwse kuil met wallenstructuur (CAI-locatie 1734), sporen van een motte uit de Volle Middeleeuwen, sporen van een ijzerzandsteenbank van een ijzerzandsteengroeve uit de 14de eeuw, lithisch materiaal uit het Finaal-Paleolithicum en dakpanfragmenten uit de Midden-Romeinse tijd (CAI-locatie 3836), sporen van een 17de-eeuwse hoeve (CAI-locatie 10197), sporen van een motte uit de Volle Middeleeuwen (CAI-locatie 3814), kogelpotaardewerk uit de Volle Middeleeuwen (CAI-locatie 1957) en tenslotte sporen van een Laatmiddeleeuwse waterburcht (CAI-locatie 3833).

Gezien de topografische ligging op een noordoost-gerichte helling en dicht bij een natuurlijke waterloop is er een verwachting op Steentijd. Bijkomstig ligt het projectgebied in een gradiëntzone van een natte vallei naar een droog plateau. Hydrografisch sluit het gebied aan bij het brongebied van de waterloop De Zoo. Dergelijke plaatsen zijn ideaal voor tijdelijke steentijkampementen.

Topografisch gezien zijn dergelijke plaatsen ook gunstig voor het aantreffen van sporensites.

4 RESULTATEN BUREAUONDERZOEK

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het bureauonderzoek samengevat en geanalyseerd. Deze analyse leidt tot een advies voor een eventueel vervolgonderzoek of voor een vrijgave van het terrein. Dit advies dient bekrachtigd te worden door het Agentschap Onroerend Erfgoed.

4.1 ALGEMEEN

Naar aanleiding van een omgevingsvergunning heeft ARCHEBO bvba in opdracht van Nv Kwadraat een archeologienota opgemaakt voor het terrein gelegen tussen de Tervuursesteenweg en de de Merodestraat 18, in Everberg, een deelgemeente van Kortenberg, gelegen in de Belgische provincie Vlaams-Brabant. Het terrein bestaat uit twee percelen, die verkaveld zullen worden in negentien nieuwe kavels, elk voorzien van een bouwzone. Centraal op het terrein loopt een wegenis waarlangs de achterliggende kavels bereikt kunnen worden. Op het projectgebied worden een fietsenstalling en parkeerplaatsen voor personenwagens voorzien. De totale oppervlakte van het projectgebied is ca. 12 563,4 m².

4.2 BEANTWOORDING ONDERZOEKSVRAGEN

Het doel van dit bureauonderzoek was een archeologische evaluatie van het terrein. Hierbij kunnen volgende onderzoeksvragen beantwoord worden:

1. *Wat zijn de gekende archeologische en historische gegevens?*

Historische gegevens werden door middel van bronnenonderzoek en cartografisch onderzoek verworven. Cartografisch onderzoek heeft aangetoond dat er bebouwing aanwezig was in het noordoosten van het projectgebied vanaf ca. 1971 tot nu. Het grootste deel van het projectgebied werd en wordt nog steeds gebruikt als akkerland.

In de dichte en ruime omgeving van het plangebied bevinden zich enkele archeologische waarden. Het betreft sporen van een 18de-eeuwse molen (CAI-locatie 3905), een kerk uit de Volle Middeleeuwen (CAI-locatie 3813), sporen van een hoeve uit de Volle Middeleeuwen (CAI-locatie 10198), een 19de-eeuwse kuil met wallenstructuur (CAI-locatie 1734), sporen van een motte uit de Volle Middeleeuwen, sporen van een ijzerzandsteenbank van een ijzerzandsteengroeve uit de 14de eeuw, lithisch materiaal uit het Finaal-Paleolithicum en dakpanfragmenten uit de Midden-Romeinse tijd (CAI-locatie 3836), sporen van een 17de-eeuwse hoeve (CAI-locatie 10197), sporen van een motte uit de Volle Middeleeuwen (CAI-locatie 3814), kogelpotaardewerk uit de Volle Middeleeuwen (CAI-locatie 1957) en tenslotte sporen van een Laatmiddeleeuwse waterburcht (CAI-locatie 3833).

2. *Welke info valt er te vinden over de voormalige constructies op het terrein?*

Aan de hand van het kaartmateriaal konden we achterhalen dat er bebouwing aanwezig was in het noordoosten van het projectgebied vanaf ca. 1971 tot nu. Het grootste deel van het projectgebied werd en wordt nog steeds gebruikt als akkerland.

3. *Welke archeologische structuren kunnen ter hoogte van het projectgebied verwacht worden op basis van een analyse van het historische kaart- en bronnenmateriaal?*

Op basis van de historische bronnen en kaarten kan geen uitsluitel gemaakt worden in de te verwachten structuren. De potentiële sporen kunnen zover teruggaan als de Steentijd.

4. *In welke mate en in welke zones kan er een recente verstoring verwacht worden van archeologisch erfgoed?*

Het terrein wordt sinds de tweede helft van de 18de eeuw gebruikt als landbouwgrond. Het bewerken van de grond heeft de bodem verstoord en kan mogelijk het bodemarchief verstoord hebben. In het noordoosten van het terrein is de bodem ter hoogte van de woning mogelijks verstoord.

4.3 SAMENVATTING / ASSESSMENT BUREAUONDERZOEK

In deze samenvatting wordt een kort overzicht gegeven van de werkwijze van het bureauonderzoek en de belangrijkste conclusies. Bovendien wordt een afweging gemaakt van de noodzaak voor verder vooronderzoek voor de locatie.

4.3.1 Samenvatting voor een gespecialiseerd publiek

Het terrein zal door de opdrachtgever, Nv Kwadraat, verkaveld zullen worden in negentien nieuwe kavels, elk voorzien van een bouwzone. Elk lot wordt voorzien van een bouwzone voor een bijgebouw (tuinhuis) en de loten in het westen worden eveneens voorzien van een bouwzone voor een tweede bijgebouw (carport/garage). Centraal op het terrein loopt een wegenis waarlangs de achterliggende kavels bereikt kunnen worden. In het zuiden van het projectgebied worden een fietsenstalling en zestien parkeerplaatsen voor personenwagens voorzien. De totale oppervlakte van het projectgebied is ca. 12 563,4 m².

In de dichte en ruime omgeving van het plangebied bevinden zich enkele archeologische waarden. Het betreft sporen van een 18de-eeuwse molen (CAI-locatie 3905), een kerk uit de Volle Middeleeuwen (CAI-locatie 3813), sporen van een hoeve uit de Volle Middeleeuwen (CAI-locatie 10198), een 19de-eeuwse kuil met wallenstructuur (CAI-locatie 1734), sporen van een motte uit de Volle Middeleeuwen, sporen van een ijzerzandsteenbank van een ijzerzandsteengroeve uit de 14de eeuw, lithisch materiaal uit het Finaal-Paleolithicum en dakpanfragmenten uit de Midden-Romeinse tijd (CAI-locatie 3836), sporen van een 17de-eeuwse hoeve (CAI-locatie 10197), sporen van een motte uit de Volle Middeleeuwen (CAI-locatie 3814), kogelpotaardewerk uit de Volle Middeleeuwen (CAI-locatie 1957) en tenslotte sporen van een Laatmiddeleeuwse waterburcht (CAI-locatie 3833).

Aan de hand van het kaartmateriaal konden we achterhalen dat er bebouwing aanwezig was in het noordoosten van het projectgebied vanaf ca. 1971 tot nu. Het grootste deel van het projectgebied werd en wordt nog steeds gebruikt als akkerland.

Op de bodemkaart wordt het terrein gekarteerd als Aba1, een niet gleyige leemgrond met textuur B horizont en een dunne A horizont (dunner dan 40 cm dik).

Gezien de topografische ligging op een noordoost-gerichte helling en dicht bij een natuurlijke waterloop is er een verwachting op Steentijd. Bijkomstig ligt het projectgebied in een gradiëntzone van een natte vallei naar een droog plateau. Hydrografisch sluit het gebied aan bij het brongebied van de waterloop De Zoo. Dergelijke plaatsen zijn ideaal voor tijdelijke steentijdkampementen.

Topografisch gezien zijn dergelijke plaatsen ook gunstig voor het aantreffen van sporensites.

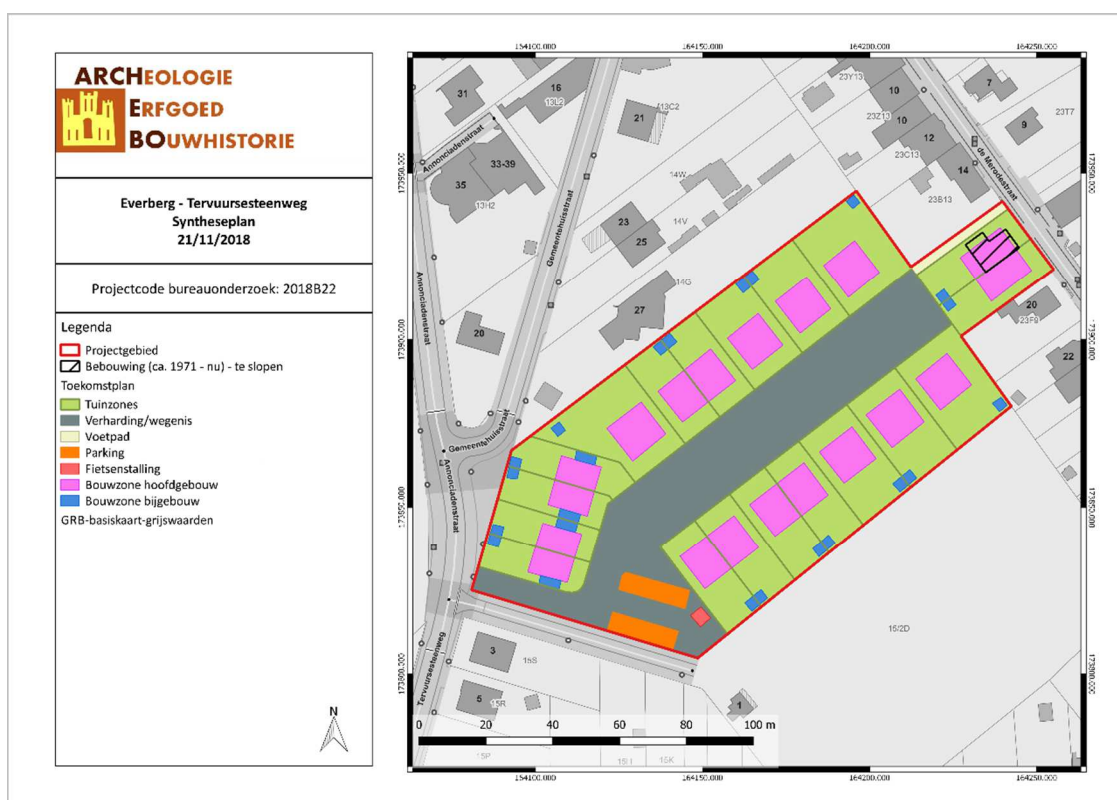
4.3.2 Samenvatting voor een niet-gespecialiseerd publiek

Het plangebied zal door 'Nv Kwadraat' verkaveld worden in 19 nieuwe kavels, elk voorzien van een bouwzone voor een hoofd- en bijgebouw. De loten in het westen worden eveneens voorzien van een bouwzone voor een tweede bijgebouw (carport/garage). Centraal op het terrein loopt een verharde wegenis waarlangs de achterliggende kavels bereikt kunnen worden. In het zuiden van het projectgebied worden een fietsenstalling en parkeerplaatsen voor personenwagens voorzien.

In het projectgebied zijn geen archeologische waarden gekend. Wel zijn lithisch materiaal uit het Finaal-Paleolithicum, dakpanfragmenten uit de Midden-Romeinse tijd, sporen van twee mottes, een kerk, sporen van een hoeve en kogelpotaardewerk uit de Volle Middeleeuwen, sporen van een Laatmiddeleeuwse waterburcht, sporen van een ijzerzandsteenbank van een ijzerzandsteengroeve uit de 14de eeuw, sporen van een 17de-eeuwse hoeve, sporen van een 18de-eeuwse molen en een 19de-eeuwse kuil met wallenstructuur gevonden.

De bodem is in het noordoosten verstoord geweest door het plaatsen van bebouwing. Daarnaast kunnen de landbouwactiviteiten sinds de tweede helft van de 18de eeuw enige verstoring met zich hebben meegebracht.

Zowel steentijdsites als sporensites kunnen verwacht worden.

EVTE/18/11/21/29 - Digitale aanmaak

Figuur 36: Syntheseplan met aanduiding van de historische bebouwing en de geplande werken (ARCHEBO bvba, 2018)

4.4 PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Uit het bureauonderzoek is gebleken dat de geplande werken het archeologisch bodemarchief zullen verstoren. Dit wordt kort besproken in het 'Programma van maatregelen'.

5 BIBLIOGRAFIE

Publicaties

Gullentops, F., en L. Wouters. *Delfstoffen in Vlaanderen*. Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Departement EWBL, 1996.

Van Liefveringe, Nick. "Nota: Resultaten van het proefsleuvenonderzoek (fase 1) aan de Hollestraat in Kortenbergh". Nota. Tienen: Studiebureau Archeologie bvba, 2018.

Van Ranst, E, en C Sys. *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Schaal 1 : 20 000)*. Gent: Laboratorium voor Bodemkunde, 2000.

Vander Ginst, Vanessa, Maarten Smeets, en Wouter Yperman. "Archeologienota: Het archeologisch vooronderzoek aan de Hollestraat te Everberg, Kortenbergh". Archeologienota. Kessel-Lo: Studiebureau Archeologie bvba, 2016.

Online publicaties

Agentschap Onroerend Erfgoed. "Inventaris Onroerend Erfgoed". Geraadpleegd 17 januari 2017. <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/>.

"Everberg". *Wikipedia*. Geraadpleegd 9 februari 2018. <https://nl.wikipedia.org/w/index.php?title=Everberg&oldid=50109181>.

Geopunt Vlaanderen. "Atlas der Buurtwegen". Geraadpleegd 2 januari 2017. <http://www.geopunt.be/catalogus/datasetfolder/8264f16f-45d2-4eae-bc77-f003c7830b20>.

KU Leuven. "Kaart van de Franse ingenieurs-geografen (1745-1748)". Geraadpleegd 2 januari 2017. <https://bib.kuleuven.be/ub/nieuws/2015/kaart-van-jean-villaret-1745-1748-digitaal-beschikbaar-via-limo>.

"Maurits Gysseling: Toponymisch Woordenboek (1960) p. 343". Geraadpleegd 9 februari 2018. <http://bouwstoffen.kantl.be/tw/facsimile/?page=343>.

6 FIGURENLIJST

Figuur 1: Criteria bij omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden	4
Figuur 2: Situering van het projectgebied en de coördinaten op de GRB-kadasterkaart (Geopunt, 2018) .	6
Figuur 3: Situering van het projectgebied op Orthofoto (Geopunt, 2018).....	6
Figuur 4: Vooraanzicht van het projectgebied vanop de Tervuursesteenweg (Google Streetview, september 2009)	8
Figuur 5: Vooraanzicht op woning aan de de Merodestraat 18 (Google Streetview, oktober 2010)	8
Figuur 6: Opmeting bestaande toestand (Landmetingen Jonas Artois bvba, 2018)	9
Figuur 7: Situering van het projectgebied op Orthofoto (Geopunt, 2018).....	9
Figuur 8: Ontwerpplannen voor de verkavelingsaanvraag (Landmetingen Jonas Artois bvba, 2018)	10
Figuur 9: Situering van het projectgebied op Toekomstplan (ARCHEBO bvba, 2018)	11
Figuur 10: Topografische kaart met situering van het projectgebied (Geopunt, 2018).....	13
Figuur 11: Situering van het projectgebied op het Digitaal Hoogtemodel (Geopunt, 2018)	13
Figuur 12: Hoogteprofiel doorheen het plangebied in ZW-O richting (Geopunt, 2018)	14
Figuur 13: Kortenberg aangegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Geopunt, 2018)	14
Figuur 14: Situering van het projectgebied op de Tertiairgeologische kaart (DOV, 2018).....	15
Figuur 15: Situering van het projectgebied op de Quartairgeologische kaart 1/200.000 (DOV, 2018)	16
Figuur 16: Uitleg van het type volgens de quartairgeologische kaart, schaal 1/200.000 (DOV, 2016)	16
Figuur 17: Situering van het projectgebied op de Quartairgeologische kaart 1/50.000 (DOV, 2018)	17
Figuur 18: Situering van het projectgebied op de bodemkaart Vlaanderen (DOV, 2018)	18
Figuur 19: Situering van het projectgebied op de potentiële bodemerosiekaart (Geopunt, 2018).....	18
Figuur 20: Bodemgebruik in de omgeving van het plangebied volgens de bodemgebruikskaart (Geopunt, 2018).....	19
Figuur 21: Kaart met aanduiding van het projectgebied en de vondstlocaties uit de CAI (CAI, 2018)	20
Figuur 22: Kaart met situering van het projectgebied en IOE-relicten op GRB-basiskaart (IOE, 2018)	21
Figuur 23: Situering van het projectgebied op de Villaretkaart (Geopunt, 2018)	22
Figuur 24: Detail uit de Ferrariskaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2018).....	23
Figuur 25: Situering van het projectgebied op de Atlas der Buurtwegen (Geopunt, 2018).....	24
Figuur 26: Situering van het projectgebied op de kaart van Vandermaelen (Geopunt, 2018)	24
Figuur 27: Situering van het projectgebied op de Poppkaart (Geopunt, 2018)	25
Figuur 28: Situering van het onderzoeksgebied op de Topografische kaart van 1873 (Cartesius, 2018) ..	25
Figuur 29: Situering van het onderzoeksgebied op de Topografische kaart van 1904 (Cartesius, 2018) ..	26
Figuur 30: Situering van het onderzoeksgebied op de Topografische kaart van 1939 (Cartesius, 2018) ..	27
Figuur 31: Situering van het onderzoeksgebied op de Topografische kaart van 1969 (Cartesius, 2018) ..	27
Figuur 32: Situering van het onderzoeksgebied op de Orthofoto van 1971 (Geopunt, 2018).....	27
Figuur 33: Situering van het onderzoeksgebied op de Topografische kaart van 1981 (Cartesius, 2018) ..	28
Figuur 34: Situering van het onderzoeksgebied op de Topografische kaart van 1989 (Cartesius, 2018) ..	28
Figuur 35: Situering van het onderzoeksgebied op de Orthofoto van 1979-1990 (Geopunt, 2018).....	29
Figuur 36: Synthesepan met aanduiding van de historische bebouwing en de geplande werken (ARCHEBO bvba, 2018)	32

7 PLANNENLIJST

EVTE/18/11/21/1 - Digitale aanmaak.....	6
EVTE/18/11/21/2 - Digitale aanmaak.....	6
EVTE/18/11/21/3 - Digitale aanmaak.....	9
EVTE/18/11/21/4 - Digitale aanmaak.....	11
EVTE/18/11/21/5 - Digitale aanmaak.....	13
EVTE/18/11/21/6 - Digitale aanmaak.....	13
EVTE/18/11/21/7 - Digitale aanmaak.....	14
EVTE/18/11/21/8 - Digitale aanmaak.....	15
EVTE/18/11/21/9 - Digitale aanmaak.....	16
EVTE/18/11/21/10 - Digitale aanmaak.....	17
EVTE/18/11/21/11 - Digitale aanmaak.....	18
EVTE/18/11/21/12 - Digitale aanmaak.....	18
EVTE/18/11/21/13 - Digitale aanmaak.....	19
EVTE/18/11/21/14 - Digitale aanmaak.....	20
EVTE/18/11/21/15 - Digitale aanmaak.....	21
EVTE/18/11/21/16 - Digitale aanmaak.....	22
EVTE/18/11/21/17 - Digitale aanmaak.....	23
EVTE/18/11/21/18 - Digitale aanmaak.....	24
EVTE/18/11/21/19 - Digitale aanmaak.....	24
EVTE/18/11/21/20 - Digitale aanmaak.....	25
EVTE/18/11/21/21 - Digitale aanmaak.....	25
EVTE/18/11/21/22 - Digitale aanmaak.....	26
EVTE/18/11/21/23 - Digitale aanmaak.....	27
EVTE/18/11/21/24 - Digitale aanmaak.....	27
EVTE/18/11/21/25 - Digitale aanmaak.....	27
EVTE/18/11/21/26 - Digitale aanmaak.....	28
EVTE/18/11/21/27 - Digitale aanmaak.....	28
EVTE/18/11/21/28 - Digitale aanmaak.....	29
EVTE/18/11/21/29 - Digitale aanmaak.....	32